

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra bezpečnostních studií

Nová náboženská hnutí:

Od sebezdokonalování k sebedestrukci

Bakalářská práce

New Religious Movements: From Self-improvement to Self-destruction

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE:
PhDr. Mgr. Lukáš Urban, Ph.D.

AUTOR PRÁCE:
Renáta SCHREIEROVÁ

PRAHA
2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Dolním Lánově, dne 19. 02. 2022

Renáta SCHREIEROVÁ

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá tematikou takzvaných nových náboženských hnutí, která jsou (oficiálně) zaměřena na sebezdokonalování, ale jejich aktivity mohou vést až k (sebe)destrukci člověka. V práci jsou popsány nebezpečné faktory těchto společenství, které mohou vést k násilí a kriminální činnosti. Následuje zhodnocení úrovně náboženské gramotnosti v moderní společnosti a popis její duševně-duchovní kondice. Práce se dále věnuje spirituálním potřebám člověka, alternativní spiritualitě a důvodům její popularity. Následně jsou rozebrány jednotlivé případy náboženského násilí v souvislosti s konkrétními novými náboženskými hnutími. V závěrečné části textu jsou uvedena nová náboženská hnutí, která mohou představovat pro dnešní společnost bezpečnostní hrozbu.

KLÍČOVÁ SLOVA

náboženství * nová náboženská hnutí * sebezdokonalování * alternativní spiritualita * sebedestrukce * náboženské násilí

ANNOTATION

This bachelor's thesis examines the subject of the so-called new religious movements that are (officially) focused on self-improvement but whose activities have the potential to cause the (self) destruction of mankind. The thesis describes the precarious aspects of these movements and how this has could result in violence and criminal activity. It evaluates the level of religious literacy in modern society and provides analysis of its current mental and spiritual conditions. The thesis additionally discusses the spiritual needs of society, alternative spirituality and reasons for its popularity. Subsequently, it analyses specific cases of religious violence connected to new religious movements. The final part of the thesis investigates the new religious movements that pose a potential threat to the security of today's society.

KEYWORDS

religion * new religious movements * self-improvement * alternative spirituality * self-destruction * religious violence

Obsah

Předmluva	7
Úvod	8
1. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ.....	10
1.1 Náboženství	10
1.2 Církev	10
1.3 Sekta a sektářské rysy	11
1.3.1 Sektářské rysy	11
1.4 Kult	11
1.4.1 Antikultovní hnutí	12
1.5 Denominace	12
1.6 Identita.....	13
1.7 Ateismus, agnosticismus a nęcismus.....	14
2. NOVÁ NÁBOŽENSKÁ HNUTÍ.....	15
2.1 Nebezpečné prvky nových náboženských hnutí	16
2.1.1 Izolovanost a vyhraněnost	16
2.1.2 Neúspěšný proces denominalizace	16
2.1.3 Apokalyptické myšlenky.....	17
2.1.4 Charismatický vůdce.....	17
2.1.5 Nepřiměřené požadavky na příslušníky	18
2.1.6 Rysy sebevražedného hnutí	18
2.1.7 Odchod z nového náboženského hnutí	18
2.1.8 Brainwashing	19
2.2 Nová náboženství a děti.....	19
2.3 Prevence před nebezpečím nových náboženských hnutí	20
3. NÁBOŽENSKÁ GRAMOTNOST MODERNÍ SPOLEČNOSTI ...	21
3.1 Úroveň náboženské gramotnosti v současné společnosti	21
3.2 Náboženská výchova	22

3.2.1 Církevní školy	22
3.2.2 Boží vnoučata	22
4. SPIRITUÁLNÍ POTŘEBY MODERNÍ SPOLEČNOSTI	24
4.1 Náboženská spiritualita	24
4.1.1 Konverze	24
4.2 Nenáboženská spiritualita	25
4.3 Potřeba alternativního náboženství	25
4.4 Důvody inklinace k destruktivním hnutím	26
4.4.1 Touha po dokonalosti	26
4.4.2 Inteligence	26
4.4.3 Náročná životní situace	27
4.4.4 Mládež	27
4.4.5 Nízké sebevědomí	27
4.4.6 Neschopnost sebereflexe	27
5. DUŠEVNĚ-DUCHOVNÍ KONDICE SPOLEČNOSTI	
V 21. STOLETÍ	28
5.1 Náboženská situace v Evropě	28
5.1.1 Náboženská situace v České republice	28
6. VYBRANÉ PŘÍKLADY DESTRUKTIVNÍCH Hnutí	32
6.1 Imanuelité	32
6.2 Óm šinrikjó	33
6.3 Svatyně lidu	37
6.4 Davidiáni	40
6.5 Nebeská brána	41
6.6 Rodina	43
6.7 Řád Slunečního chrámu	44
7. AKTUÁLNÍ ČINNOST SEBEZDOKONALOVACÍCH	
A DESTRUKTIVNÍCH Hnutí	45
7.1 Scientologická církev	45

7.1.1 Člověk ve scientologii	45
7.1.2 Lafayette Ronald Hubbard	46
7.1.3 Dianetika	46
7.1.4 Oxfordský test osobnosti	46
7.1.5 Auditing a E-metr	46
7.1.6 Purifikační program.....	47
7.1.7 Narconon a Criminon	48
7.1.8 Kriminalita	48
7.2 Sinčchondži	49
7.2.1 Man Hee Lee	49
7.2.2 Náborové praktiky.....	50
7.3 Dvanáct kmenů	51
7.4 Raëliáni	52
7.5 Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů	53
7.6 Jediismus	54
Závěr	55
Seznam použité literatury a dalších pramenů informací.....	56

Předmluva

Nová náboženská hnutí tvoří v dnešní době aktuální, ale rovněž do určité míry opomíjenou tematiku, a to je jeden z důvodů, které mě vedly k volbě tohoto předmětu badatelského zájmu. Jedná se také o velice zajímavou problematiku, jejíž znalost je pro člověka a společnost velmi důležitá. Nová náboženská hnutí nám umožňují poznávat nejen náboženství a jeho roli v moderní společnosti, ale slouží i jako zdroj informací o člověku a jeho chování.

Existují tisíce nových náboženských hnutí napříč celým světem a stále vznikají další. Většina z nich je neškodná, přesto ale nalezneme výjimky, které mohou pro společnost představovat reálnou hrozbu. Je tedy důležité naučit se včas rozlišovat potenciální nebezpečí a rizikové faktory jednotlivých náboženských hnutí. Mnoho nových náboženských hnutí se zpočátku zaměřuje na populární sebezdokonalování či další přínosné aktivity pro jedince a působí tedy bezpečným dojmem. Činnost těchto hnutí se však vlivem různých faktorů může stát také velice nebezpečnou a vést až k (sebe)destrukci jedince nebo kolektivnímu násilí. V práci uvádím konkrétní případy hnutí, jako je například *Óm šinrikjó*, *Svatyně lidu* či čeští *Imanuelité*, kde k tomuto vývoji došlo. Dále je důležité upozornit na aktuální činnost některých náboženských hnutí, která mohou být pro své stoupence nebezpečná. V současné době mezi tato sebezdokonalovací a zároveň destruktivní hnutí můžeme zařadit především *Scientologickou církev* či hnutí *Sinčchondži*, které svůj nebezpečný nábor aktivně uskutečňuje i v České republice.

Úvod

Nová náboženská hnutí zaznamenávají v západní společnosti zvýšený zájem, na rozdíl od náboženství tradičních, která jsou spíše na ústupu. Pro řadu lidí je tradiční náboženství přežitkem a vyhledají raději náboženství alternativní, ať už z důvodu, že je pro ně nabídka tradičních náboženství nedostatečná (neatraktivní, neaktuální, historií a skandály zprofanovaná), či z touhy být odlišný. Ačkoliv se nová náboženská hnutí těší popularitě, vzdělanost většinové společnosti v této oblasti není nikterak vysoká. Moderní společnost má tendenci nahlížet na nová náboženství kriticky a rovnou je odsoudit, přestože nezná povahu hnutí ani jeho činnost. Tento stereotyp brání úspěšnému začlenění nových náboženských hnutí do společnosti a může se stát jednou z příčin individuálního a kolektivního násilí. Není nutné nové náboženství automaticky zavrhnout jen proto, že je neznámé a třeba i lehce výstřední, na druhou stranu musíme znát potenciální hrozby a z nich plynoucí rizika, která jsou se členstvím v některých nových náboženstvích spojena. Sebezdokonalovací charakter některých nových náboženských hnutí snadno láká úspěšné lidi z „výkonové kompetitivní společnosti“, kteří mají touhu a potřebu se permanentně zlepšovat. Za prvotní myšlenkou sebezdokonalování se ale může skrývat nebezpečí, které vede k opačnému efektu, efektu sebedestrukce. Typickým příkladem tohoto vývoje může být americké hnutí *Svatyně lidu*, které se od budování lepší společnosti dostalo až k hromadné sebevraždě. V současnosti představuje jednu z největších hrozeb *Scientologická církev*, která získává své klienty pomocí nabídky služeb, které jsou ale klamavé, manipulativní a pro lidskou psychiku nebezpečné a na nichž může vzniknout závislost.

Cílem mé bakalářské práce je poukázat na možné nebezpečí nových náboženských hnutí, která jsou zaměřena na sebezdokonalování, ale mohou představovat individuální i kolektivní hrozbu, ačkoliv to na první pohled není patrné.

Téma sebezdokonalovacích a sebedestruktivních nových náboženských hnutí jsem si vybrala z důvodu důležitosti a aktuálnosti této problematiky. Zároveň se jedná o velice zajímavé a atraktivní téma, o kterém by měl mít každý člověk povědomí. V souvislosti se studiem na Policejní akademii ČR je znalost

problematiky nových náboženských hnutí přínosná pro uvědomění si bezpečnostní hrozby, kterou mohou nová náboženská hnutí představovat a také pro prevenci kriminality spojenou s novými náboženstvími.

Bakalářská práce se skládá ze 7 kapitol. Na začátku práce vymezuji některé základní pojmy, které jsou důležité pro orientaci v této problematice. Následuje samotný pojem nových náboženských hnutí, jejich vznik a možné prvky nebezpečnosti, které jsou s nimi spojené. Dále se zabývám náboženskou gramotností a spirituálními potřebami společnosti. Poté popisuji duševně-duchovní kondici české a evropské společnosti. V posledních kapitolách rozebírám konkrétní případy nebezpečných náboženských hnutí a jejich aktuální činnost.

Zpracování práce jsem zahájila v červnu roku 2021 shromážděním potřebné literatury. Následně jsem pokračovala podrobným studiem této literatury, díky němuž jsem danou problematiku pochopila. V listopadu jsem začala se samotným psaním práce, které trvalo do února 2022. Nejvíce času bylo věnováno především kapitole *Nová náboženská hnutí*, která je pro mou práci stěžejní, a dále kapitolám 6 a 7, kde popisuji konkrétní příklady nebezpečných nových náboženství.

Hlavním pramenem informací pro mou práci byla literatura od českého religionisty Zdeňka Vojtíška, který se zaměřuje právě na problematiku nových náboženských hnutí. Dále jsem čerpala především z religionistického časopisu *Dingir*, který se zabývá náboženským životem v dnešní společnosti. Dalšími užitečnými zdroji byly webové příspěvky od autorů jako je David Václavík, Dušan Lužný či Ivan O. Štampach. Práce je zpracována dle citační normy ČSN ISO 690.

1. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Na začátku každé odborné práce je důležité vymezit základní pojmy (terminologické pole a kontexty), v mém případě spojené s tématem nových náboženských hnutí. Je to nezbytné pro úspěšnou orientaci v této práci a pochopení dané problematiky.

1.1 Náboženství

Vymezení pojmu *náboženství* není snadné. Náboženství je pro mnoho lidí velice důležitou součástí života. Pomáhá jim uvědomit si sama sebe, najít si své místo ve světě, zjistit význam lidského života a smysl svého bytí. Podstatou náboženství je vztah člověka s nějakou vyšší hodnotou, které bezmezně důvěřuje, zavazuje se jí a přizpůsobuje dle ní svůj život. Tato hodnota bývá často označena jako bůh. Věda o náboženství se nazývá religionistika.¹ Zkoumáním náboženství se zabývá i řada dalších vědních oborů, jako například teologie, sociologie náboženství či sociální a kulturní antropologie. Ze sociologického hlediska pojem náboženství precizoval Émile Durkheim, dle kterého je náboženství „jednotným systémem víry a jednání, který se vztahuje k posvátnému a na jehož základě se lidé sdružují do společenství.“² Antropologie zkoumá náboženství a s ním spojené jevy v kulturních a společenských souvislostech. Antropologie náboženství úzce souvisí s přístupem sociologického i religionistického pojetí náboženství.³

1.2 Církev

Církev je označení pro náboženskou společnost. Dříve se takto označovaly pouze společnosti křesťanské, nyní ale tento pojem používáme pro všechna náboženská společenství, bez ohledu na jejich zaměření.⁴

¹ ŘÍČAN, Pavel. *Psychologie náboženství a spirituality*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-312-3, s. 34.

² MRÁZEK, Miloš. Je Scientologie náboženstvím? *Dingir* [online]. 2000, (4) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir400.pdf>, s. 21.

³ BUBÍK, Tomáš a Silvie KOTHEŘOVÁ. *Religionistika v kognitivní, antropologické a sociologické perspektivě*. Univerzita Palackého v Olomouci, 2021. ISBN 978-80-244-6012-0, s. 76.

⁴ TRETERA, Rajmund Jiří a Zábaj HORÁK. *Slovník církevního práva*. Praha: Grada, 2011. Religionistika. ISBN 978-80-247-3614-3, s. 33.

1.3 Sekta a sektářské rysy

Pojem *sekta* se ustálil ve společnosti pro nová náboženská hnutí, která nejsou zcela etablována a přijata, nebo v ní nejsou příliš známa a není o nich mnoho informací. V současné době se odborníci snaží o odbourání tohoto označení pro všechna nová náboženská hnutí obecně, neboť toto označení v sobě nese negativní zabarvení. Usilují naopak o používání neutrálního pojmu nové náboženské hnutí. Jako sekty bychom tedy mohli označit ta hnutí, která jsou s většinovou společností v rozporu. Mohou vznikat odštěpením od hlavního náboženského směru nebo zcela nezávisle na základě nové ideje.⁵

1.3.1 Sektářské rysy

Sekty spojují určité charakteristické znaky. Typickým sektářským znakem je fundamentalismus, který znamená, že členové sekty musí striktně dodržovat všechny normy a doslovně interpretovat náboženské texty. Svobodné myšlení je výrazně potlačováno. Důraz se klade na osobu vůdce – ten je pro členy nejvyšší autoritou. Sekty fungují výhradně na principu členství, členové se k vnějšímu světu staví odmítavě a informace v sektě jsou přísně selektovány.⁶

1.4 Kult

Kulty jsou malé skupiny, které vznikly kolem charismatického vůdce. Na rozdíl od sekt se neodštěpily od hlavního náboženského proudu, ale vznikly na základě alternativního náboženství. Kultovní hnutí mají členskou základnu, které poskytují své služby, a naplňují náboženské potřeby svých členů. Často tak činí za finanční odměny.⁷

Výrazem kult jsou v některých státech také označována hnutí, která jsou v konfliktu se společností. Jedná se o ekvivalent českého pojmu sekta.⁸

⁵ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a jak jim porozumět*. Praha: Beta Books, 2007. Beletrie (Beta Books). ISBN 978-80-86851-64-8, s. 33-34.

⁶ ŠTAMPACH, Ivan O. a Jiří ZAJÍC. Problém náboženského sektářství ve výchovné praxi. *Liga lesní moudrosti* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: https://www.woodcraft.cz/index.php?right=infostudna_pravo&cl=min_vedouciho&page=24

⁷ VÁCLAVÍK, David. Meze a možnosti religionistického používání pojmů sekta, církev, kult. *Religio: revue pro religionistiku* [online]. 2005, 13(1) [cit. 2022-02-17]. ISSN 2336-4475. Dostupné z: https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/125117/2_Religio_13-2005-1_4.pdf?sequence=1, s. 48.

⁸ Tamtéž, s. 52.

1.4.1 Antikultovní hnutí

Pojmem antikultovní hnutí označujeme seskupení lidí, kteří stojí v opozici proti novým náboženským hnutím. Antikultovní hnutí usilují o ochranu společnosti před destruktivním vlivem sekt, upozorňují na nebezpečná hnutí a poskytují pomoc bývalým členům nových náboženských hnutí či jejich blízkým.⁹

S antikultovními hnutími je často spojován proces deprogramování, při kterém deprogramátor odrazuje osobu od její víry, zbavuje ji negativních vlivů, nebezpečných myšlenek a veškerého zlobného působení destruktivního náboženského hnutí. Deprogramování v minulosti v mnoha případech doprovázelo psychické i fyzické týrání, mučení a kruté zacházení, a proto někteří jedinci mohou vnímat antikultovní hnutí negativně.¹⁰ S deprogramováním je spjato jméno Ted Patrick, který v 70. letech 20. století deprogramoval přes 1500 osob.¹¹

V České republice působí antikultovní hnutí Společnost pro studium sekt a nových náboženských směrů, které shromažďuje informace o nových náboženských hnutích, vydává publikace, spravuje archiv a zabývá se duchovním poradenstvím.¹²

1.5 Denominace

Termín denominace představuje ideální typ, ke kterému nová náboženská hnutí směřují. Tohoto ideálního typu lze dosáhnout pomocí procesu denominace. Zpočátku je nové náboženské hnutí neetablované, neakceptované a kritizované společností. V průběhu existence se ale vztah mezi hnutím a většinou společností mění. Nové náboženské hnutí se vůči společnosti přestává negativně vymezovat, společnost ho naopak začíná akceptovat, nenahlíží na něj tak kriticky a přestává ho označovat pejorativním názvem sekta. Mezi hnutím a společností

⁹ LUŽNÝ, Dušan a David VÁCLAVÍK. Nová náboženská hnutí - přehled a stručný popis jednotlivých hnutí: Antikultovní hnutí. *Wayback Machine* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20090803003332/http://www.oleweb.net/nnh/hnuti.htm>

¹⁰ ZBÍRAL, David. Sociologie nových náboženských hnutí. *Stručný úvod do problematiky nových náboženských hnutí* [online]. 11. 4. 2007 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <http://www.david-zbiral.cz/NNHuvod.htm>

¹¹ PARTRIDGE, Christopher. *Encyklopedie nových náboženství*. Praha: Knižní klub, 2006. ISBN 80-242-1605-1, s. 75.

¹² VOJTÍŠEK, Zdeněk. O společnosti. *Společnost pro studium sekt a nových náboženských hnutí* [online]. 1. prosince 2006 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <http://sekty.cz/o-spolecnosti/>

nedochází ani k podpoře, ale ani ke konfliktu. Dochází tedy k přijetí hnutí ze strany společnosti, a tím se nové náboženské hnutí stává ideálním typem denominace. Neúspěšný proces denominalizace a neodstranění rozporů mezi novým náboženským hnutím a společností může vést ke vzrůstajícímu napětí a následnému násilí nebo také k rozpadu nového náboženského hnutí.¹³

Proces denominalizace ovlivňují různě vnější a vnitřní faktory. Mezi vnitřní faktory patří duchovní a osobnostní vývoj členů nových náboženských hnutí, příchod nových příslušníků do těchto hnutí a vývoj náboženských myšlenek, pravidel a postojů daného hnutí. K vnějším faktorům můžeme zařadit změnu názoru společnosti, vyšší informovanost a toleranci, a dále změny v samotné společnosti.¹⁴

1.6 Identita

„Slovem identita rozumíme to, kým nebo čím je osoba nebo společenství lidí. Je to odpověď na otázku, kdo jsem, kdo jsme, nebo čím jsem, čím jsme.“¹⁵ Identita představuje individuálnost osoby, vnímání sebe samého a svých vlastností a hodnot, kterými si získáváme respekt u ostatních.¹⁶ Identita je také spjata s potřebou patřit do určitého společenství a být v něm uznáván. Vlastní identita je v průběhu členství v novém náboženském hnutí často měněna a formována. Proces formování identity ovlivňuje osoba charismatického vůdce, normy a pravidla platná v hnutí, kontakt s dalšími členy a vytěsnění starého života.

Osobní identitou rozumíme *„přesvědčení o svých dovednostech, schopnostech a vlastnostech jako jedince.“¹⁷* Vstupem do nového náboženského hnutí získá osoba také kolektivní identitu. Kolektivní identita je identita určité skupiny, která je založena na jasně vymezené hranici mezi členy dané skupiny a okolím. Vzniká sdílením názorů, postojů, hodnot a sledováním společného cíle.¹⁸

¹³ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009. Deus et gentes. ISBN 978-80-87127-21-6, s. 326-327.

¹⁴ Tamtéž, s. 328-331.

¹⁵ VÝROST, Jozef, Ivan SLAMĚNÍK a Eva SOLLÁROVÁ. *Sociální psychologie*. Grada, 2019. ISBN 978-80-247-5775-9, s. 88.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ Tamtéž, s. 94.

¹⁸ URBAN, Lukáš. *Sociologie*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-247-5774-2, s. 212.

Identitu dále můžeme rozdělit na objektivní a subjektivní. Subjektivní identita značí, jak osoba vnímá sebe samého, objektivní identita ukazuje, jak jedince vnímají ostatní lidé. Cílem je rozdíly mezi objektivní a subjektivní identitou minimalizovat. Konflikt mezi objektivní a subjektivní identitou je nazýván jako pocit ohrožení vlastní identity.¹⁹

1.7 Ateismus, agnosticismus a nęcismus

Ateismus je postoj k náboženství, který odmítá a popírá existenci Boha. Ateisté věří ve vědeckou teorii o vzniku světa, nikoli ve stvoření světa Bohem. Opakem je teismus, který znamená víru v Boha.²⁰

Agnosticismus existenci Boha přímo neodmítá, ani ji nepotvrzuje, ale popírá možnost poznání Boha a jeho existence. Náboženské jevy dle agnostiků nelze zkoumat ani hodnotit, neboť je naše poznání limitováno pouze na skutečný svět a poznávat nadpřirozené je nemožné. Agnostik zároveň může v Boha věřit i nevěřit.

Nęcismus je víra v něco nadpřirozeného, v nějakou sílu, která nás ovlivňuje, ale není jí přímo Bůh a nelze ji pojmenovat.²¹ V české společnosti oficiálně převažuje ateismus, jehož příznivci odmítají přítomnost čehokoliv nadpřirozeného. Řada lidí, kteří se k ateismu hlásí, ale zaujímá negativní postoj především k církvi a tradičnímu náboženství, nikoliv však ke všem formám transcendence. Dle kardinála Dominika Duky je tedy právě nęcismus typickou a převažující vírou v Čechách.²²

¹⁹ VÝROST, Jozef, Ivan SLAMĚNÍK a Eva SOLLÁROVÁ. *Sociální psychologie*. Grada, 2019. ISBN 978-80-247-5775-9, s. 97.

²⁰ HEJNA, Dalibor. *Náboženství a společnost: věda o náboženství a její historické kořeny*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2427-0, s. 50.

²¹ HALÍK, Tomáš. *Náboženství a společnost: O ateismu, pochybnostech a víře*. Tomáš Halík [online]. 2005 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <http://halik.cz/cs/tvorba/clanky-eseje/nabozenstvi-spolecnost/clanek/45/>

²² DUKA, Dominik. *S naším ateismem to není tak žhavé*. Dominik kardinál Duka OP, arcibiskup pražský [online]. 31. ledna 2011 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.dominikduka.cz/clanky/s-nasim-ateismem-to-neni-tak-zhave/>

2. NOVÁ NÁBOŽENSKÁ Hnutí

Pojem *nová náboženská hnutí* označuje ta náboženská hnutí, která vznikla na základě nové náboženské myšlenky. Tato myšlenka není zcela nová sama o sobě, nýbrž pouze pro danou společnost, a to v konkrétním čase. V mnoha případech jde o původní náboženskou myšlenku, která je „pouze“ přizpůsobena aktuálním potřebám společnosti.²³

Typickým znakem pro nová náboženská hnutí je jejich neetablovanost. To znamená, že konkrétní hnutí ještě nebylo společností přijato. Kvůli jeho nezačlenění může být někdy odsuzováno a společností považováno za nenormální. Nová náboženská hnutí tedy v lidech budí podezření, někdy i strach, což je jedním z důvodů konfliktů, které jsou se vznikem takových hnutí často spjaty. Dalším zdrojem konfliktu se společností je to, že se nový příslušník odcizí vlastní rodině a blízkým a zdatně se změní jeho chování a hodnoty.²⁴

Za vznikem nového náboženského hnutí stojí charismatická osobnost vůdce. Tomuto vůdci jsou často přisuzovány až nadpřirozené schopnosti a je považován za dokonalého. To v příslušnicích hnutí vzbuzuje poslušnost a až bezmeznou oddanost. Svého vůdce slepě následují a chovají k němu nekritický obdiv.²⁵ Vůdce přitom žádné speciální schopnosti nemá, nemusí jít ani o osobu výrazně inteligentní, vzdělanou a schopnou. Klíčová je právě existence dostatečného množství lidí, kteří mu všechny tyto vlastnosti přisuzují. Tím vzniká mezi vůdcem a jeho následovateli vzájemné pouto. Vůdce začne věřit ve své mimořádné schopnosti, vzbudí v lidech důvěru a ti ho pak následují s ještě větší ochotou.²⁶

Dalším důvodem vzniku nových náboženských hnutí je nesouhlas společnosti s již existujícími náboženskými hnutími. Jejich myšlenky a cíle jsou pro ni často nedostačující.²⁷

²³ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a jak jim porozumět*. Praha: Beta Books, 2007. Beletrie (Beta Books). ISBN 978-80-86851-64-8, s. 13, 17-18.

²⁴ Tamtéž, s. 18-19.

²⁵ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženství a násilí*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. Religionistika. ISBN 978-80-246-2861-5, s. 17.

²⁶ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a jak jim porozumět*. Praha: Beta Books, 2007. Beletrie (Beta Books). ISBN 978-80-86851-64-8, s. 64.

²⁷ Tamtéž, s. 26.

2.1 Nebezpečné prvky nových náboženských hnutí

Nová náboženská hnutí jsou v řadě případů spojována s násilnými či trestnými činy. Znamé jsou také případy hnutí, kde dochází k psychické manipulaci. Taková nová náboženská hnutí mají na své stoupence destruktivní vliv. Náboženské násilí je důsledkem kombinace vnitřních a vnějších faktorů, které na nová náboženská hnutí a jejich členy působí. Mezi vnitřní faktory patří například izolovanost hnutí, osoba charismatického vůdce a apokalyptická očekávání. K vnějším faktorům můžeme zařadit kupříkladu působení odpadlíků, zájem médií a nepřátelský postoj společnosti.²⁸

2.1.1 Izolovanost a vyhraněnost

Jedním z důvodů, proč se nové náboženské hnutí může stát nebezpečným, je přesvědčení stoupců, že právě toto hnutí je jediné správné a akceptovatelné. Stoupcem uznávají pouze vlastní hodnoty, myšlenky, normy a náboženské texty a ke všem odlišným názorům automaticky zaujímají velice negativní postoj. Vstupem do takového nového náboženského hnutí se osoba zřiká všeho, co je spojené s vnějším životem mimo hnutí a zpřetrhává pouto s rodinou a blízkými. Mezi stoupcem tohoto hnutí jsou naopak velice silné vazby, často se navzájem považují za rodinu na úkor té skutečné.²⁹ Tento proces, při kterém dochází k odcizení mezi příslušníkem náboženství a jeho blízkými, se nazývá sociální imploze.³⁰

2.1.2 Neúspěšný proces denominalizace

Nejčastějším důvodem násilí uvnitř nového náboženského hnutí je již dříve zmíněný neúspěšný proces denominalizace. Nové náboženské hnutí nezvládne úkoly, které je nutné splnit, aby bylo hnutí společností akceptováno. Společnost a nové náboženské hnutí jsou v konfliktu, napětí vyeskaluje a dochází k násilným činům, jakými mohou být například teroristické útoky.³¹ Mezi úkoly, které by hnutí mělo splnit, aby se začlenilo do společnosti a nedošlo k násilnostem, patří získání

²⁸ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Nová hnutí: Vývoj a selhávání. *Dingir* [online]. 2009, (1) [cit. 2022-02-17]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir109.pdf>, s. 20-21.

²⁹ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a jak jim porozumět*. Praha: Beta Books, 2007. Beletrie (Beta Books). ISBN 978-80-86851-64-8, s. 54-55.

³⁰ Tamtéž, s. 79.

³¹ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009. Deus et gentes. ISBN 978-80-87127-21-6, s. 332-333.

dostatečného množství členů, správné nakládání s oddaností a finančními prostředky, udržení náboženského cíle, zachování důvěry ve vůdce, přiměřený odstup hnutí od společnosti a získání důvěry.³² Selhání při plnění těchto úkolů bude v práci dále rozepsáno na konkrétních případech.

2.1.3 Apokalyptické myšlenky

Některá nová náboženská hnutí přichází s mileniálním či apokalyptickým očekáváním – to znamená, že očekávají zánik současného, špatného světa a příchod nového, lepšího života pro ty, které si Bůh dle svých zásluh vybere. Tato idea vyvolává v lidech strach, a proto jsou zaznamenány tragické případy, které jsou spojené právě s nesplněnými představami obnovy světa či s přípravou jedinců na něj a snahou být tím vyvoleným, kterého si Bůh vybere pro život v novém, lepším věku.³³ Strach z konce světa motivuje lidi k jednání, ke kterému by se za normálních okolností neuchýlili. K takovým jednáním patří opuštění zaměstnání, rodiny, obětování veškerých finančních úspor ve prospěch hnutí, budování úkrytů, ale i různé násilné a trestné činy, jako například vraždy. Po neúspěšném proroctví o konci světa se stoupenci hnutí často upínají k novému očekávání a vliv a učení hnutí se stává ještě destruktivnějším.³⁴

2.1.4 Charismatický vůdce

Dalším možným nebezpečným prvkem nového náboženského hnutí může být dříve zmíněný charismatický vůdce. Vzhledem k absolutní poslušnosti a nekritickému obdivu, který k vůdci stoupenci chovají, je pro vůdce jednoduché manipulovat s psychikou svých stoupenců, kteří tak přejímají vůdcovy myšlenky, bezmezně důvěřují jeho názorům a poslouchají veškeré pokyny. Touto slepou důvěrou ve vůdcovu autoritu ztrácí vlastní názory a svobodné myšlení. Vzniká nebezpečný vztah závislosti mezi příslušníkem hnutí a jeho vůdcem, kdy vůdce rozhoduje téměř o celém příslušníkově životě. Tato rozhodovací kompetence a důvěra ve vůdce vzniká právě z přesvědčení, že je vůdce obdařen

³² VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009. Deus et gentes. ISBN 978-80-87127-21-6, s. 363-380.

³³ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a jak jim porozumět*. Praha: Beta Books, 2007. Beletrie (Beta Books). ISBN 978-80-86851-64-8, s. 57.

³⁴ REMEŠ, Prokop. Když selžou proroctví... *Dingir* [online]. 2014, (2) [cit. 2022-02-17]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir214.pdf>, s. 47.

nadpřirozenými schopnosti, a proto má právo a schopnost rozhodovat o všech oblastech života.³⁵ Ohrožení osobností vůdce vzniká i v případě, že se vůdce dopustí trestného činu, který je jeho stoupenci akceptován. Velké nebezpečí hrozí i v situaci, kdy vůdce rozhodne, že je čas opustit tento svět a členové hnutí se k němu přidají. V krajním případě může dojít až k hromadné sebevraždě.³⁶

2.1.5 Nepřiměřené požadavky na příslušníky

Pod vlivem příliš vysokých požadavků náboženského hnutí jsou příslušníci vystavováni psychickému tlaku. Maximálně vynaložená snaha o dokonalost, zalíbení se vůdci a o přínos pro hnutí může mít pak sebedestruktivní vliv. Někteří příslušníci nových náboženských hnutí své výsledky považují za nedostatečné a neuspokojivé, a proto jdou až za hranici svých možností, což vede k absolutnímu fyzickému i psychickému vyčerpání.

2.1.6 Rysy sebevraždného hnutí

V hromadnou sebevraždu v minulosti vyústila činnost několika nových náboženských hnutí. Mezi sebevraždné rysy můžeme zařadit nepřátelství vůči okolí a izolace od něj, maximální oddanost členů, pocit, že stoupenci hnutí na tento svět nepatří a touhu po útěku ze zkažené společnosti. Dalším impulzem k sebevraždnému či kriminálnímu jednání může být vnější hrozba od bývalých členů či například přílišná pozornost médií.³⁷

2.1.7 Odchod z nového náboženského hnutí

Po odchodu z nového náboženského hnutí člověk ztrácí smysl života, „novou rodinu“ i zázemí. Často mu nezůstane nikdo blízký. V těchto případech je mimořádně nutná podpora od jeho skutečné rodiny, na kterou původně zanevřel, a případně i pomoc od institucí, které se pomocí odpadlým členům nových náboženských hnutí zabývají. Někteří nová náboženská hnutí své odpadlíky dlouho po opuštění hnutí pronásledují a vyhrožují jim, čímž na ně vyvíjí obrovský psychický nátlak, který může skončit sebevraždou.

³⁵ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a jak jim porozumět*. Praha: Beta Books, 2007. Beletrie (Beta Books). ISBN 978-80-86851-64-8, s. 65-71.

³⁶ Tamtéž, s. 79-81.

³⁷ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009. Deus et gentes. ISBN 978-80-87127-21-6, s. 304-305.

Opuštění nového náboženského hnutí může být dobrovolné i nedobrovolné. K dobrovolnému opuštění náboženského hnutí může vést příslušníka například jeho nesouhlas se současnými aktivitami hnutí, pocit přílišného omezování vlastního života či vznik vztahu s osobou stojící mimo hnutí. Jeden ze způsobů, jak se hnutí snaží zabránit odcházení stoupenců, je distancování se od odpadlých členů, což pro současné členy působí jako odstrašující případ. Při nedobrovolném odchodu z hnutí se osoba cítí zahanbeně, opuštěně a ukřivděně. Do nedobrovolného opuštění hnutí můžeme zařadit i proces deprogramování. Pokud náboženské hnutí začne pocíťovat větší odliv svých příslušníků, může tato situace vést k eskalaci napětí a následným násilnostem.³⁸

2.1.8 Brainwashing

Brainwashing neboli vymývání mozků je s nebezpečnými novými náboženskými hnutími často spojováno. Při tomto procesu dochází ke změně myšlenek, návyků a náboženského přesvědčení jedince. Činí se tak prostřednictvím izolace, násilí, hladovění a psychického nátlaku. Nová náboženská hnutí pomocí brainwashingu získávala nové konvertity, kterým tímto násilným a neetickým způsobem předávala svou nauku.³⁹ Pojem brainwashing je užíván hlavně ve spojitosti s antikultovními hnutími, která proti osobám, u kterých k „vymytí mozku“ došlo, užívala výše zmíněnou metodu deprogramování.

2.2 Nová náboženství a děti

Kromě konvertovaných příslušníků v nových náboženských hnutích najdeme také děti, které se do hnutí již narodily, a neměly tedy možnost si svou víru zvolit. Některá náboženská hnutí mohou být pro děti velice nebezpečná. Může zde docházet ke zneužívání dětí ve formě fyzického i psychického týrání či nucených prací. Dále se setkáváme s hnutími, ve kterých je dětem odpírána lékařská péče a vzdělání, aby nedocházelo k jejich ovlivňování vnějším světem.

³⁸ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Být odpadlíkem. *Dingir* [online]. 2007, (3) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir307.pdf>, s. 80-81.

³⁹ LUŽNÝ, Dušan. Antikultovní hnutí: otázka nebezpečnosti nových náboženských hnutí a metody akademického studia náboženství. *Religio: revue pro religionistiku* [online]. 1996, 4(1) [cit. 2022-02-17]. ISSN 2336-4475. Dostupné z: https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/124740/2_Religio_4-1996-1_4.pdf?sequence=1, s. 21-22.

Známý jsou také případy sexuálního zneužívání či jiného chování negativně ovlivňujícího vývoj dětské sexuality, jakým je například promiskuita.⁴⁰

2.3 Prevence před nebezpečím nových náboženských hnutí

V České republice platí zákon č. 3/2002 Sb. o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností, který uvádí, že na našem území nemůže vzniknout a působit náboženské hnutí, které se chová v rozporu s předpisy či porušuje nebo omezuje práva nebo svobodu občanů. Tento zákon slouží především jako prevence proti registraci destruktivních a nebezpečných nových náboženských hnutí.

Násilné nebo trestné činy, kterých se některá hnutí dopustila, byly výsledkem dlouhodobého nevyřešeného konfliktu mezi novým náboženským hnutím a společností. Na vině tedy není jen samotné hnutí a jeho idea, ale i postoj většinové společnosti k němu. Pro prevenci nebezpečí je tedy důležitá i nezaujatost a otevřenost společnosti k novým náboženským hnutím.⁴¹

⁴⁰ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Nová náboženská hnutí a děti. *Dingir* [online]. 2010, (4) [cit. 2022-01-9]. ISSN 1212-1371, Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir410.pdf>, s. 150-151.

⁴¹ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a jak jim porozumět*. Praha: Beta Books, 2007. Beletrie (Beta Books). ISBN 978-80-86851-64-8, s. 48-51.

3. NÁBOŽENSKÁ GRAMOTNOST MODERNÍ SPOLEČNOSTI

Náboženská gramotnost označuje schopnost jedince orientovat se v oblasti náboženství a soubor základních znalostí jednotlivých náboženských směrů a pojmů.

3.1 Úroveň náboženské gramotnosti v současné společnosti

Úroveň náboženské gramotnosti v dnešní společnosti je poměrně nízká. Neznalost základních náboženství vede ke kritickému pohledu na náboženství, ačkoliv tento postoj není odůvodněn relevantními informacemi. Společnost si často utváří názory na základě médií, kde jsou ale vyzdvihovány především nebezpečná náboženství a jejich kriminální či nebezpečné činy. Na základě těchto informací společnost náboženství odsuzuje, aniž by měla obrázek o jeho fungování, nauce, a především pozitivním vlivu. Lidé mají tendenci pohlížet na všechna náboženství jako na špatná a příslušníci náboženských hnutí se často setkávají s předsudky a odsouzením. Nízká náboženská gramotnost má vliv i na pohled společnosti na cizince a strach z nich. Typickým příkladem strachu z cizího náboženství je například islámofobie. Podíl na tomto negativním postoji k náboženství mají i historické události.⁴²

Náboženská gramotnost ve společnosti by tedy měla být zvýšena. Základem gramotnosti v oblasti náboženství je povědomí o největších náboženských směrech a dále především obecné znalosti z křesťanství, jeho myšlenek a literárních děl, znalost křesťanských svátků a jejich původu. Vyšší náboženská gramotnost by mohla pomoci k uvědomělejšímu nebo tolerantnějšímu pohledu společnosti na nová náboženská hnutí, což je základní podmínkou pro úspěšný proces denominalizace, jehož selhání patří mezi nejčastější zdroje násilí uvnitř náboženských hnutí. Dosažení určitého stupně náboženské gramotnosti je tedy jednou z podmínek pro začlenění nových náboženských hnutí do společnosti.

⁴² HALÍK, Tomáš. Náboženství a společnost: Kdo je tady uvědomělý? *Tomáš Halík* [online]. 2014 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <http://halik.cz/cs/tvorba/clanky-eseje/clanek/191/>

3.2 Náboženská výchova

Ke zvyšování úrovně náboženské gramotnosti ve společnosti slouží vyučování náboženství a náboženská výchova. Jejím úkolem je předávat studentům informace a znalosti o náboženské kultuře. Náboženství je vhodné vyučovat již na základních školách, kde by děti měly dostávat obecné a neutrální informace o hlavních náboženských směrech. Učitelé by se měli snažit o vedení dětí k toleranci vůči odlišným kulturám a náboženstvím. Náboženská výchova je na českých základních školách nepovinná. Výuka náboženství se tedy zahrnuje do předmětů jako je dějepis, občanská výchova či základy společenských věd. Důležitým činitelem ve vzdělávání v oblasti náboženství je také rodina a média.⁴³

3.2.1 Církevní školy

Církevní školy jsou jedním z druhů alternativních škol. Můžeme je rozdělit například na protestantské, katolické či židovské. Církevní školy kromě standardní výuky poskytují také vzdělání v oblasti náboženství a kladou velký důraz na duchovní život člověka. V České republice mohou církevní školy zřizovat pouze státem uznané církve. Tyto školy mohou navštěvovat věřící i nevěřící děti, přesto je o ně v České republice nízký zájem. Většina rodičů, včetně těch věřících, upřednostňuje běžné školy před školami církevními.⁴⁴

3.2.2 Boží vnoučata

Boží vnoučata jsou příkladem, proč náboženská výchova nesmí být přehnaně striktní. Jako boží vnoučata označujeme osoby, které byly již od dětství vychovávány ve víře, ale příliš přísným a tvrdým způsobem. Od těchto dětí byla rodiči vyžadována maximální poslušnost a každý projev neposlušnosti byl přísně trestán. Tento způsob výchovy může být v dospělosti příčinou psychických potíží, jako je například nízké sebevědomí, nedůvěřivost, úzkost či strach ze zklamání

⁴³ ŠTAMPACH, Ivan O. Náboženství ve školách v souladu s rámcovými vzdělávacími programy. *Rvp.cz* [online]. 6. 12. 2007 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/1746/nabozenstvi-ve-skolach-v-souladu-s-ramcovymi-vzdelavacimi-programy.html>

⁴⁴ DOHNALOVÁ, Zdeňka. *Církevní školství v České republice* [online]. 2005, 3(1) [cit. 2022-02-18]. ISSN 2336-4483. Dostupné z: https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/118382/3_Sacra_3-2005-1_6.pdf?sequence=1, s. 47-49.

a odmítnutí ostatních lidí. S těmito problémy se pak boží vnoučata často potýkají celý jejich život.⁴⁵

⁴⁵ DUŠEK, Pavel. Fenomén božích vnuků. *Dingir* [online]. 2007, (3) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir307.pdf>, s. 82-83.

4. SPIRITUÁLNÍ POTŘEBY MODERNÍ SPOLEČNOSTI

Spiritualita je velice širokým pojmem, který může mít náboženský i nenáboženský charakter. Spirituálně založený je prakticky každý člověk, který přemýšlí nad svou existencí, smyslem života a vnímá dění kolem sebe. Spiritualita zahrnuje vlastní duševní rozvoj a pocit vyššího vědomí. Náboženské i nenáboženské formy spirituality se zabývají téměř totožnými existencionálními tématy a otázkami.⁴⁶ Vznik nových náboženských hnutí můžeme v některých příliš sekularizovaných společnostech odůvodnit právě nedostatkem spirituality.⁴⁷

4.1 Náboženská spiritualita

Potřebu spirituality, jakožto náboženství, často pocítují osoby, které se nachází v tíživé životní situaci. Náboženství těmto osobám poskytuje jakousi jistotu, naději a stává se pro ně kotvou. Další citlivou skupinou jsou lidé ve fázi dospívání. V této životní fázi přemýšlí nad svou vlastní existencí a smyslem života. Mnoho nových náboženských hnutí se právě na tyto otázky snaží odpovídat, což láká mladé lidi, kteří si sami sebou nejsou jistí, nebo osoby v hraničních životních situacích. Náboženství nastavuje jedincům cíle, ukazuje jim smysl jejich bytí a dává životu jasnou náplň.⁴⁸

4.1.1 Konverze

Rozhodnutí přijetí nového náboženství či jeho změna se nazývá konverze. Hlavním důvodem konverze jsou otázky vlastní existence a smyslu života, na které se většina náboženství snaží odpovídat. Dalším důvodem je řešení otázek mezilidských vztahů či touha po moci a dokonalosti. Neméně důležitou motivací je také touha stát se součástí sociální skupiny.⁴⁹ Při volbě některého z destruktivních náboženských hnutí může v průběhu konverze docházet až

⁴⁶ ŠTAMPACH, Ivan O. Člověk si dnes eklekticky staví svůj duchovní svět: Rozhovor s Kamilou Němečkovou. *Dingir* [online]. 2019, (3) [cit. 2022-01-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: https://dingir.cz/cislo/19/3/clovek_si_dnes_eklekticky_stavi_svuj_duchovni_svet.pdf, s. 102-103.

⁴⁷ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009. Deus et gentes. ISBN 978-80-87127-21-6, s. 124

⁴⁸ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a jak jim porozumět*. Praha: Beta Books, 2007. Beletrie (Beta Books). ISBN 978-80-86851-64-8, s. 85-89.

⁴⁹ REMEŠ, Prokop. *Konference prevence kriminality: Extremismus, sekty a nová náboženská hnutí*. 2003, s. 42-44.

k radikálním změnám osobnosti. Mění se životní cíle, hodnoty, postoje, styl života i okruh blízkých.⁵⁰

4.2 Nenáboženská spiritualita

Kromě náboženství existují také nenáboženské formy spirituality, které se v dnešní době stávají čím dál oblíbenějšími. Nenáboženská spiritualita má sice k náboženství vztah, ale její vyznavači se od náboženství a víry distancují. Jsou sice věřící, někdy i z náboženství přejímají různé prvky, ale odmítají se definovat jako nábožensky založení. Nenábožensky založená uskupení, která začala vznikat ve 20. století, se nazývají hnutí lidského potenciálu. Usilují především o duchovní rozvoj, zlepšení zdraví a celkové kondice. Tato nenáboženská forma spirituality je tedy atraktivní pro lidi, kteří tradiční náboženství odmítají. Nenáboženská spiritualita se, podobně jako nová náboženská hnutí, dokáže lépe přizpůsobovat aktuálním potřebám společnosti.⁵¹

4.3 Potřeba alternativního náboženství

Pro mnoho lidí se může zdát nabídka tradičních náboženství nedostačující a vyhledají raději cizí, alternativní náboženství. K novým náboženským hnutím v mnoha případech inklinují osoby, které neoslovilo žádné tradiční náboženství, a přesto mají potřebu spirituálna. Alternativní náboženství si v dnešní době jedinci volí z důvodu, že na rozdíl od tradičních náboženství lépe odpovídají aktuálním potřebám a situaci ve společnosti. Někteří tak činí také z důvodu vystoupení z davu a snahy odlišit se od ostatních. Výhodou nových náboženských hnutí tedy může být atraktivita pro lidi, kteří jsou věřící, ale neoslovil je hlavní proud náboženství.⁵² Alternativní náboženství je možnou volbou i pro ty, co neuznávají tradiční náboženské texty.⁵³

⁵⁰ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a jak jim porozumět*. Praha: Beta Books, 2007. Beletrie (Beta Books). ISBN 978-80-86851-64-8, s. 165.

⁵¹ ŠTAMPACH, Ivan O. Může být spiritualita nenáboženská? *Ivan O. Štampach* [online]. 2019 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <http://ivan-stampach.bloger.cz/Duch-a-soucasnost/Muze-byt-spiritualita-nenabozenska>

⁵² VÁCLAVÍK, David. *Náboženství a moderní česká společnost*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2468-3, s. 197-198.

⁵³ ŠTAMPACH, Odilo Ivan. *Sekty a nová náboženská hnutí: Naděje a rizika*. Praha: Oliva, 1994. Přednášky, studie a texty. ISBN 80-901-6346-7, s. 2.

Členstvím v novém náboženském hnutí osoba získává přátele a dostává se jí pocitu, že patří do nějakého společenství. V nových náboženských hnutích je také snadnější duchovní postup než u tradičních náboženství, což je přitažlivé pro jedince, kteří touží po uznání. Vzhledem k menšímu počtu členů jsou zde také užší sociální vazby.⁵⁴

Nová náboženská hnutí mohou poskytovat ideální podmínky pro takzvaný radikální odchod. K radikálnímu odchodu se uchýlí osoba, která se dlouhodobě nachází ve špatné životní situaci, ať už z hlediska vztahů či kariéry. Dochází k přechodu od starého života ke zcela novému začátku. Ve svém novém hnutí jedinec přejímá cíle, hodnoty a je mu poskytnuto sociální zázemí.⁵⁵

4.4 Důvody inklinace k destruktivním hnutím

Hlavním důvodem, proč destruktivní hnutí snadno získávají své stoupence, je lidská ovlivnitelnost. Destruktivní hnutí tak často přitahují například mladé lidi či osoby, které jsou v náročné životní situaci nebo touží po dokonalosti a uznání.

4.4.1 Touha po dokonalosti

Touha po dokonalosti může být jedním z důvodů přijetí nového náboženství. Lidé často touží po dokonalosti a snaží se stát lepšími sami před sebou i pro své okolí. Takoví lidé mohou být snadno ovlivnitelní lživým nábořem destruktivních náboženských hnutí a stávají se pro ně snadným cílem.⁵⁶

4.4.2 Inteligence

Názor, že do nových náboženských hnutí vstupují hloupí lidé, je mylný. Osoby, které se dostávají pod vliv destruktivních náboženských hnutí, jsou naopak často velice inteligentní. Inteligentní jedinci jsou jednodušeji ovlivnitelní v touze po nových informacích a vzdělávání, které jim hnutí nabízí.⁵⁷

⁵⁴ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a jak jim porozumět*. Praha: Beta Books, 2007. Beletrie (Beta Books). ISBN 978-80-86851-64-8, s. 97-100.

⁵⁵ Tamtéž, s. 102-103.

⁵⁶ VOJTÍŠEK, Zdeněk a Claire KLINGENBERG. Lidé jsou velmi ovlivnitelní. *Dingir* [online]. 2017, (4) [cit. 2022-01-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: https://dingir.cz/cislo/17/4/lide_jsou_velmi_ovlivnitelni.pdf, s. 132-134.

⁵⁷ VOJTÍŠEK, Zdeněk a Claire KLINGENBERG. Lidé jsou velmi ovlivnitelní. *Dingir* [online]. 2017, (4) [cit. 2022-01-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: https://dingir.cz/cislo/17/4/lide_jsou_velmi_ovlivnitelni.pdf, s. 132-134.

4.4.3 Náročná životní situace

Tendenci inklinovat k destruktivním hnutím mají také osoby v náročné životní situaci, jako je například ztráta zaměstnání či blízké osoby. Snadněji pak podlehnou manipulativním technikám charismatické autority.⁵⁸

4.4.4 Mládež

K destruktivním hnutím může inklinovat mládež, u které se v mnoha případech tvoří závislost na vůdci a hnutí. Této závislosti je pak uvnitř hnutí využíváno. Závislí jedinci vynaloží veškeré úsilí, aby se v náboženském hnutí osvědčili. Hrdě se prezentují jako součást hnutí, aktivně propagují jeho myšlenky a nebojí se obětovat ani finanční prostředky. Závislému člověku se poté v hnutí dostává vytouženého uznání a pod jeho vlivem není schopen sebereflexe. Dochází k potlačení svobodného myšlení, utváření vlastních názorů a mezilidských vztahů. Vztah závislosti se stává nejnebezpečnějším v případě, kdy se hnutí rozhodne pro hromadný odchod ze světa.⁵⁹

4.4.5 Nízké sebevědomí

Další skupinou inklinující k manipulativním hnutím jsou lidé s nízkým sebevědomím, kteří si nejsou jistí vlastní osobností a potřebují ve svém životě vůdce. Vyhovuje jim, že nemusí činit vlastní rozhodnutí a pouze konají, co je po nich požadováno. Takové osoby jsou ve prospěch hnutí lehce zneužívány.

4.4.6 Neschopnost sebereflexe

Někteří lidé lehko podlehnou myšlence nového náboženského hnutí, pro kterou se nadchnou. Obětují pro hnutí veškerý volný čas, vztahy i finanční prostředky. Po čase se ukáže, že vynaložená snaha byla zbytečná a očekávání a předpovědi hnutí se neplní. V tomto momentě je na místě přiznat chybu, hnutí opustit a posunout se dále. Ne každý však toto učinit dokáže, a tak někteří jedinci dále pokračují v činnostech ve prospěch svého náboženství a upínají se k novému očekávání.⁶⁰

⁵⁸ Tamtéž.

⁵⁹ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Konference prevence kriminality: Extremismus, sekty a nová náboženská hnutí*. 2003, s. 53-54.

⁶⁰ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Ne vždy racionální, spíše racionalizující. *Dingir* [online]. 2014, (2) [cit. 2022-01-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir214.pdf>, s. 37.

5. DUŠEVNĚ-DUCHOVNÍ KONDICE SPOLEČNOSTI V 21. STOLETÍ

V současné době můžeme v naší společnosti sledovat klesající zájem o tradiční náboženství. Mnoho lidí dnes považuje náboženství za přežitek. Výjimkou jsou nová náboženská hnutí a další alternativní formy spirituality, které naopak zaznamenávají zvýšený zájem. Evropská náboženská scéna je velice rozmanitá a existuje zde obrovský počet náboženských hnutí a směrů.⁶¹

5.1 Náboženská situace v Evropě

Většina Evropanů se nehlásí k žádné víře a náboženství odmítají. Věří ale v něco nadpřirozeného a vyhledávají spíše alternativní formy spirituality a náboženství.⁶² Při mezinárodních evropských výzkumech v roce 2007 vyšlo najevo, že zhruba 50 % osob věří ve spirituálno, nejčastěji v nějakou nadpřirozenou sílu, která hýbe světem. Pouze 10 % se definovalo jako věřící v konkrétního Boha. 40 % osob uvedlo, že v Boha vůbec nevěří. Až 50 % respondentů odpovědělo, že věří v různé alternativní formy spirituality, jakými jsou například horoskopy, talismany a předpovídání budoucnosti.⁶³

5.1.1 Náboženská situace v České republice

Českou společnost můžeme na základě náboženského vyznání rozčlenit do třech skupin, a to na věřící v tradiční náboženství, těmi jsou především křesťané, a dále na věřící v jiné formy spirituality a ateisty, kteří víru zcela odmítají.⁶⁴

Dle výsledků sčítání lidu se v České republice v roce 2021 hlásí k náboženství 1 374 285 osob (13,1 %), 58 % z nich ke křesťanství. 960 000 osob (9,1 %) je věřících, ale nehlásí se k žádnému náboženství. 5 027 141 osob (47,8 %) uvedlo, že jsou nevěřící. Osob hlásících se k tradiční církvi ubývá, oproti roku 2001 došlo

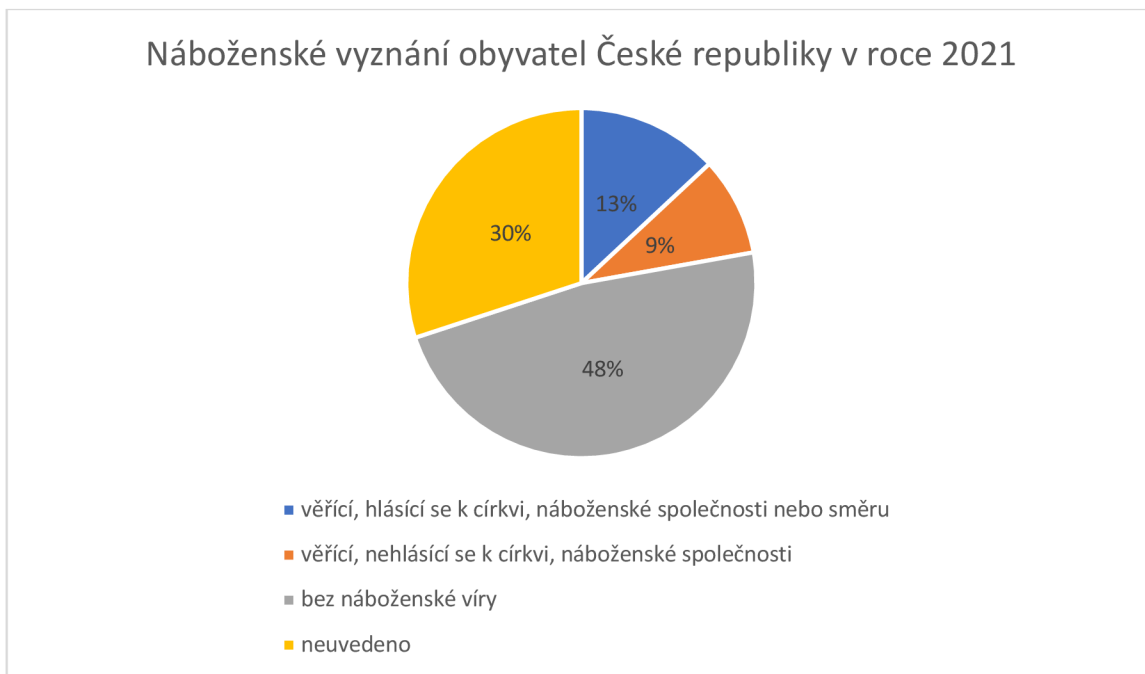
⁶¹ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a jak jim porozumět*. Praha: Beta Books, 2007. Beletrie (Beta Books). ISBN 978-80-86851-64-8, s. 137.

⁶² HAMPLOVÁ, Dana. *Náboženství v české společnosti na prahu 3. tisíciletí*. Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2244-6, s. 14.

⁶³ VÁCLAVÍK, David, Dana HAMPLOVÁ a Zdeněk R. NEŠPOR. *Současná náboženská situace v České republice. The future of religious faith* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: http://www.budoucnostnabozenstvi.cz/wp-content/uploads/2016/10/WhitePaper_SoucasnaNabozenskaSituaceCR.pdf, s. 11-13.

⁶⁴ NEŠPOR, Zdeněk R. *Náboženství u nás: Tři tábory. Dingir* [online]. 2010, (2) [cit. 2022-01-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir210.pdf>, s. 64.

k poklesu o 19 %, ve srovnání s rokem 2011 o 0,9 %. Počet občanů bez náboženského vyznání zůstává přibližně stejný. Oproti roku 2011 se mírně zvýšil i počet věřících, kteří se nehlásí k žádné náboženské společnosti, a to o 2,3 %.⁶⁵

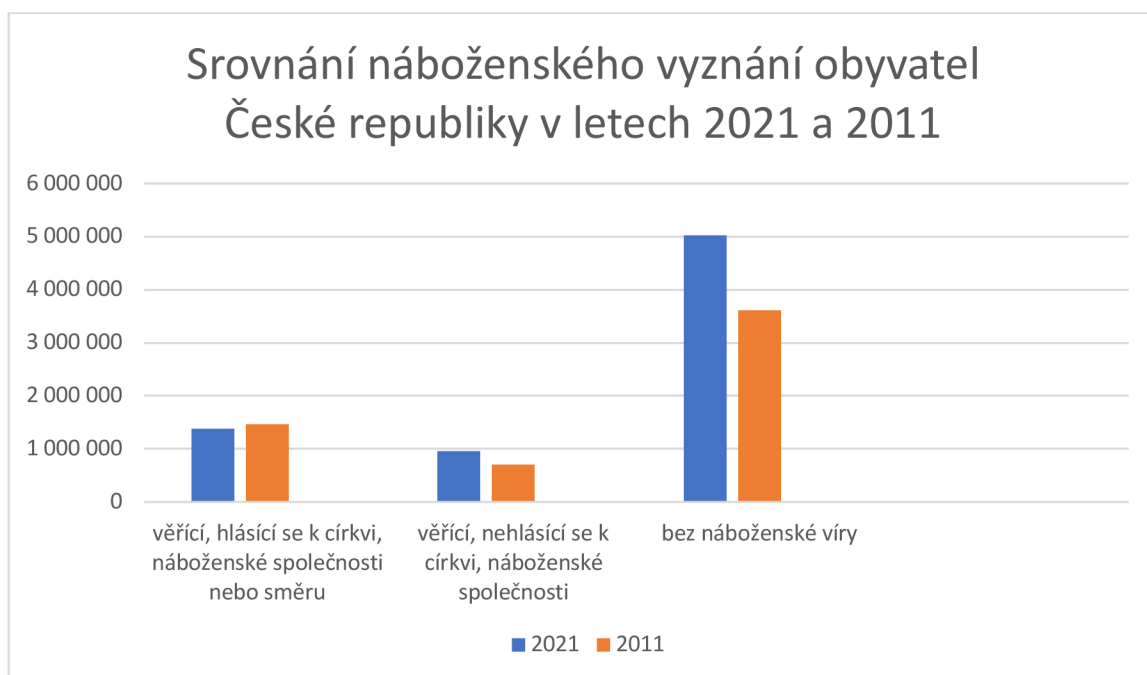

Obr. 5.1: Náboženské vyznání obyvatel České republiky v roce 2021

Zdroj: Náboženská víra. Sčítání 2021 [online]⁶⁶

⁶⁵ Náboženská víra. Sčítání 2021 [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/scitani2021/nabozenska-vira>

⁶⁶ Náboženská víra. Sčítání 2021 [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/scitani2021/nabozenska-vira>

Obr. 5.2: Srovnání náboženského vyznání obyvatel České republiky v letech 2021 a 2011

Zdroj: Náboženská víra. *Sčítání 2021* [online]⁶⁷

Česká republika dlouhodobě patří mezi nejvíce ateistické země v Evropě. K poklesu vyznavačů náboženství dochází z důvodu sekularizace, které je česká společnost od 90. let minulého století podrobena. Při sekularizaci ztrácí církve vliv na veřejný život a společnost na úkor státu, který od nich tento vliv přebírá. Sekularizaci ovlivňuje industrializace, urbanizace a také rozvoj vědy. Dalším důvodem úbytku věřících je minulý vliv komunistického režimu, který byl striktně proti náboženství.⁶⁸ Mnoho lidí odmítá náboženství z důvodu neexistence náboženské výchovy ve škole či v rodině nebo z důvodu neochoty respektovat autority a organizace či kvůli zastaralosti církevních postupů. Nezanedbatelná část Čechů by se dala označit za něcisty. Něcisté věří v něco nadpřirozeného, co je nad námi, ale nemají pro to přímo pojmenování. V posledních letech v České republice dochází ke vzniku či zvětšování členské základny menších náboženských hnutí. Tradiční náboženství si obtížně udržují své aktuální členy

⁶⁷ Náboženská víra. *Sčítání 2021* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/scitani2021/nabozenska-vira>

⁶⁸ VÁCLAVÍK, David. *Náboženství a moderní česká společnost*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2468-3, s. 191-192.

právě na úkor nových náboženských hnutí.⁶⁹ K poklesu počtu občanů hlásících se k tradičním církvím dochází také z důvodu stárnutí generace a úmrtí starších osob, mezi kterými jsou zástupci tradičních náboženství nejpočetnější. Mladší generace pak inklinuje k menším církvím či novým náboženským hnutím.⁷⁰ Počet občanů bez náboženského vyznání zůstává stejný, neboť přibývá lidí, kteří věří v nějakou formu spirituality, ale odmítají se hlásit přímo ke konkrétnímu náboženství či k církvi.

5.1.1.1 Nejrozšířenější náboženské směry v České republice

Nejrozšířenějším náboženstvím v České republice je křesťanství. 53,9 % věřících respondentů při sčítání občanů 2021 deklarovalo svou příslušnost k římskokatolické církvi, 1,7 % k církvi československé husitské a 2,4 % občanů se přihlásilo k českobratrské církvi evangelické. 1 % osob uvedlo příslušnost ke Svědkům Jehovovým. K islámu a buddhismu se přihlásilo 0,4 %, k judaismu a hinduismu pouze 0,1 % obyvatel.⁷¹

Ačkoliv je na našem území křesťanství většinovým náboženstvím, počet jeho příslušníků každým rokem klesá. I judaismus patří v České republice mezi tradiční náboženství, přestože dosahuje pouze malého počtu členů. Vyznavačů islámu je v České republice kolem 20 000. Velká část z nich je zastoupena cizinci, ale pozorujeme i nárůst českých příslušníků. Pouze malá část muslimů se podílí na veřejném náboženském dění a jsou aktivními vyznavači, o čemž svědčí i malý počet islámských center. Zástupcem indických náboženství, konkrétně hinduismu, je v České republice hnutí Haré Kršna. Nalezneme u nás také řadu náboženských hnutí vyznávajících různé formy buddhismu.⁷²

⁶⁹ NEŠPOR, Zdeněk R. Etablované církve v české společnosti. *Dingir* [online]. 2017, (4) [cit. 2022-01-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: https://dingir.cz/cislo/17/4/etablovane_cirkve_v_ceske_spolecnosti.pdf, s. 120.

⁷⁰ NEŠPOR, Zdeněk R. Náboženství u nás: Tři tábory. *Dingir* [online]. 2010, (2) [cit. 2022-01-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir210.pdf>, s. 63.

⁷¹ Náboženská víra. *Sčítání 2021* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/scitani2021/nabozenska-vira>

⁷² VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-717-8798-1, s. 28, 137, 308, 323.

6. VYBRANÉ PŘÍKLADY DESTRUKTIVNÍCH Hnutí

V této kapitole se zaměříme na nová náboženská hnutí, která se dopustila trestných činů, byla kriminalizována či s nimi byla spjata kontroverze.

6.1 Imanuelité

Imanuelité jsou českým zástupcem destruktivních náboženských hnutí. Imanuelity založil Jan Dvorský a přijal duchovní jméno Parsifal Imanuel. Jan Dvorský na základě studia náboženských knih pojmul myšlenky katastrofického milenialismu a dualismu a také nabyl dojmu, že je mesiášem, který má dovést lidstvo do Tisícileté říše. Dle jeho učení došlo k převrácení, kdy každý muž má duši ženy, a naopak ženy mají mužské duše. Toto převrácení je ve společnosti zdrojem zla. Jan Dvorský a jeho manželka, Lucie Dvorská, jsou jediní lidé, u kterých se převrácení neuskutečnilo. Teorii převrácení odůvodňoval různé světové události. V roce 1993 na toto téma Jan Dvorský vydal knihu s názvem *Syn Člověka*. Na základě vydání *Syna Člověka* začal Dvorský přitahovat první příznivce. Noví příslušníci hnutí za sebou nechávali své minulé životy, rodiny i veškerý majetek a přijímali nová jména, aby se připravili na budoucí Tisíciletou říši. Příslušníci hnutí tedy očekávali zánik okolního světa s tím, že jediní přeživší budou právě oni. Dvorský své stoupence nazýval pomocníky *Syna Člověka*, kterým byl on sám. *Imanuelité* žili jednoduchým způsobem života, všichni si vykali, drželi časté posty a jedli velice střídavě, což vedlo k velkým úbytkům váhy. Měli také obrácený spánkový režim, v noci se věnovali duchovním aktivitám a přes den spali. Dalším pravidlem bylo udržování styků výhradně s dalšími *Imanuelity*, z tohoto důvodu děti příslušníků nechodily do škol. *Imanuelité* se shluchovali v okolí bydliště Jana Dvorského, kde tvořili vlastní komunity. Dvorský je pravidelně navštěvoval a kontroloval jejich práci. Pokud Dvorský nebyl s výsledky příslušníka spokojen, došlo k jeho vyloučení. Vyloučený jedinec byl hnutím odsouzen, dokonce mu bylo vyhrožováno smrtí, která mu jako jediná měla přinést šanci na život v Tisícileté říši. Někteří odpadlíci se pak k sebevraždě chtěli uchýlit. Sebevražda však dle nauky hnutí nebyla ideálním řešením, které odpadlíka dovede do Tisícileté říše. Správnou cestou bylo postupné vyhladovění a modlení se za smrt. O vyhladovění se pak odpadlí příslušníci skutečně pokoušeli. Pozornost médií přitáhli *Imanuelité* v roce 1994, kdy došlo k nucenému převezení

jejich příslušnice na psychiatrickou kliniku. Příslušnice se po propuštění z léčebny chtěla k *Imanuelitům* vrátit, nebylo jí to však umožněno, a naopak jí byla předpovězena trýznivá smrt. Žena se pak pokusila o vyhladovění, ale byla znovu převezena na psychiatrickou kliniku. Po propuštění se nadále snažila zemřít. Situace se několikrát zopakovala. Dvorský pak dále předpovídal katastrofické události, ke kterým mělo v České republice dojít. Žádná z nich se ale neuskutečnila, což Dvorský následně popíral. Hnutí opouštěli další lidé a na konci roku 1994 zbyl již jen Jan Dvorský, jeho manželka a jeden další příslušník.

Dle informací od bývalých příslušníků došlo zhruba k 12 až 20 pokusům o vyhladovění, nebyly však úspěšné. Devět *Imanuelitů* bylo odsouzeno k podmíněnému trestu odnětí svobody za odmítání povinné školní docházky.⁷³ Dvorský s manželkou čelili obvinění z ohrožení mravní výchovy dětí, utekli ale do zahraničí. Dvorskému se přes své prostředníky v České republice i nadále dařilo vydávat publikace.⁷⁴ V roce 2009 byl Dvorský s manželkou vypátrán v Belgii, trestní stíhání bylo ale zastaveno, protože skutek, ze kterého byli manželé obviněni, již není dle současného trestního zákoníku trestným činem. Dvorští se tak vrátili zpět do České republiky.⁷⁵

Jan Dvorský bylo ochotně následován hlavně z důvodu jeho charismatické autority. Všichni příslušníci mu díky vydaným knihám věřili jeho roli mesiáše a přisuzovali mu různé mimořádné schopnosti, proto byl vyhledáván například i léčiteli. Charismatická osobnost Dvorského vedla *Imanuelity* k tomu, aby se vzdali svých životů a dobrovolně přijali destruktivní způsob života uvnitř hnutí.⁷⁶

6.2 Óm šinrikjó

Óm šinrikjó je japonské nové náboženské hnutí, které roku 1984 založil Čizuo Macumoto, později nazýván Šókó Asahara. V mládí se věnoval józe, meditaci

⁷³ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009. Deus et gentes. ISBN 978-80-87127-21-6, s. 227-238.

⁷⁴ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha: Portál, 2004. Religionistika. ISBN 80-717-8798-1, s. 185.

⁷⁵ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženství a násilí*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. Religionistika. ISBN 978-80-246-2861-5, s. 23.

⁷⁶ Tamtéž, s. 17.

a prodeji léčitelských pomůcek. Díky těmto zálibám se dostal ke členství v náboženských hnutích. Za podvod při prodeji léčitelských pomůcek byl zatčen a následně vězněn. Ve vězení se věnoval seberozvoji a pojal přesvědčení, že má mimořádné schopnosti, které jsou předpokladem, aby se mohl stát duchovním vůdcem. Založil tedy vlastní náboženské hnutí s názvem *Óm*. Svě členy lákal na údajnou schopnost levitace, léčitelství a schopnost předpovídat budoucnost. Zdůrazňoval především asketický způsob života. Šókó Asahara poté v dalších letech pokračoval v rozvíjení svých nadpřirozených schopností, aby se stal ještě lepším duchovním vůdcem. Roku 1987 hnutí přijalo název *Óm šinrikjó*. Šókó Asahara se začal domnívat, že je tím, kdo by měl své následovníky přivést do lepšího světa a začal přejímat myšlenky progresivního milenialismu. Svě následovníky upozornil na rok 1999, ve kterém měly přijít tragické události a možný zánik Japonska. Na druhou stranu ve svých stoupencích vzbuzoval naději, že je možné vyhnout se těmto tragickým událostem tím, že se stanou bojovníky proti zlu. Stát se bojovníkem obnášelo rozvoj mimořádných schopností a asketický styl života. Svě bojovníky nazýval šukéšové. Předpověděl, že k odvrácení nebezpečí je třeba shromáždit 30 000 šukéšů. Dále plánoval rozšíření svého hnutí do všech států světa. Z počátku bylo získávání šukéšů snadné. Mladí lidé se ochotně vzdávali svých rodin, životů i financí, aby hnutí následovali, a přijali asketický styl života. Asketický styl života se začal stávat velice nebezpečným a byl také důvodem prvních násilností, které se ve hnutí odehrály, jelikož někteří příslušníci byli k askezi nuceni násilím. Při asketické praxi došlo také k úmrtí člena, který se ponořoval do ledové vody. Na základě tohoto úmrtí se uskutečnila první vražda. Byl zabit příslušník, který se chystal z *Óm šinrikjó* kvůli strachu odejít. Vražda byla ostatními členy hnutí akceptována, neboť ji provedl sám duchovní vůdce, a zajistil tím zemřelému šanci na lepší život v budoucím světě. Násilí uvnitř hnutí ještě více podnítilo začínající konflikty se společností. Hnutí se začalo potýkat s problémy ze strany bývalých rodin, které si stěžovaly, že jim hnutí zcela sebralo jejich dítě. Tyto stížnosti zaujaly média a bylo vydáno několik novinových článků, které pojednávaly o odcizení příslušníků od rodin. Později vznikla Společnost obětí *Óm šinrikjó*. Do této společnosti patřil i právník, který v roce 1989 obvinil Asaharu z podvodu prodeje jeho krve, která měla údajně obsahovat speciální DNA, a sloužila k rituálním potřebám. Než však

stačil uveřejnit fakt, že Asaharova krev není ničím speciální, ztratil se i se svou rodinou. Až o několik let později vyšlo najevo, že byli zavražděni příslušníky hnutí. *Óm šinrikjó* se potýkalo jak s konflikty s veřejností, tak s konflikty uvnitř hnutí. Asaharovy praktiky se začínaly jevit jako neúčinné a hnutí nezískávalo dostatečný počet šukéšů, jak bylo předpovídáno. Hnutí se pod vlivem těchto událostí uchylovalo k myšlenkám o katastrofickém milenialismu, místo toho progresivního. *Óm šinrikjó* tedy započalo přípravu na apokalypsu a zcela se izolovalo od okolní společnosti. Příslušníci shromažďovali zásoby, zbraně a budovali úkryty. Začala taktéž výroba biologických zbraní a jejich pokusné vypouštění, které ale nezanechávalo žádné následky. Příslušníci hnutí se pro vývoj zbraní snažili nakoupit technologie a získávat viry a bakterie, ale bez úspěchu. Obstarat potřebné prostředky k vývoji zbraní se jim podařilo až v momentě rozšíření hnutí do Ruska, kde získali další příslušníky. Přesto ale hnutí získávalo čím dál méně šukéšů. Asahara očekával válku v roce 1997. Měly při ní být použity biologické zbraně, které ale nebudou pro asketicky žijící příslušníky *Óm šinrikjó* nebezpečné. Hnutí tedy stále pokračovalo ve vývoji a experimentech s těmito zbraněmi. V roce 1992 začalo hnutí s vývojem plynu sarin, který Asahara plánoval vypustit nad Tokiem. Výrobna sarinu byla umístěna na klinice, kam také příslušníci hnutí unášeli případné odpůrce, kteří zde v mnoha případech umírali. Odpadlíci byli pronásledováni, mučeni či zavražděni. V roce 1994 byly testovány účinky plynu sarin. Došlo k vypuštění tohoto plynu před domem soudců. Zemřelo zde 7 lidí, přes 600 osob utrpělo zranění. Stejněho roku vyvstala v hnutí myšlenka hromadné sebevraždy, díky níž by se příslušníci mohli vyhnout apokalypse. Pokračovaly další útoky plynem na odpůrce, kteří by mohli hnutí ohrozit, a členové se dále připravovali na válku, která byla přesunuta již na rok 1995. 20. března 1995 zaútočilo hnutí pomocí plynu sarin na cestující v tokijském metru. K tomuto teroristickému činu vydal rozkaz sám Šókó Asahara. 5 000 osob bylo otráveno, 12 osob zemřelo. Počet mrtvých by byl mnohonásobně vyšší, kdyby hnutí použilo vyšší koncentraci sarinu. 16.5. 1995 byl Šókó Asahara zatčen. Násilnosti poté pomalu ustávaly a plánované útoky se již neuskutečnily. Celkem došlo k zatčení asi 200 lidí, kteří se dopouštěli trestné činnosti v souvislosti s hnutím.⁷⁷

⁷⁷ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009. Deus et gentes. ISBN 978-80-87127-21-6, s. 124-152.

25. července 2000 byl bývalý člen a strážce *Óm šinrikjó* Satoru Hašimoto odsouzen k trestu smrti za trojnásobnou vraždu a vývoj zařízení k výrobě smrtícího plynu sarinu, se kterým stoupenci tohoto hnutí spáchali atentát v tokijském metru.⁷⁸ 28. července téhož roku byl k smrti odsouzen další člen, Kijohide Hajakawa, taktéž za vraždu příslušníka, který se chystal z hnutí odejít, a také právníka, který zkoumal aktivity hnutí. I on se podílel na vývoji zařízení k výrobě plynu sarin.⁷⁹ Samotný Šóko Asahara byl v roce 2004 odsouzen k trestu smrti. K trestu smrti bylo odsouzeno 13 dalších stoupců hnutí, další byli zatčeni. *Óm šinrikjó* má dle odhadů na svědomí 55 až 80 lidských životů.⁸⁰ Poslední soud, který se týkal příslušníků *Óm šinrikjó*, proběhl v roce 2011, kdy bylo zamítnuto odvolání jednoho z příslušníků tohoto hnutí, který byl odsouzen z k trestu smrti.

Óm šinrikjó se později za své násilné činy omluvilo. Hnutí je stále aktivní i když pod stálým dozorem ze strany úřadů, kterým musí podávat pravidelnou zprávu o aktuálním počtu příslušníků, kterých je dnes kolem 1 200. Zaměřují se především na meditační praktiky. Název hnutí byl změněn na Alef. Od *Óm šinrikjó* se také oddělila náboženská skupina Hikari no Wa, která má pouze pár stovek příslušníků.⁸¹

Šóko Asahara byl jasným příkladem charismatického vůdce, kterého stoupenci následovali a důvěřovali v jeho nadlidské schopnosti. Členové *Óm šinrikjó* například popíjeli vodu, ve které se Asahara koupal, aby přijali jeho energii. Akceptovali také násilné činy, kterých se dopouštěl.⁸² Za příčiny násilí zde můžeme považovat především neúspěchy hnutí, kvůli kterým se progresivní milenialismus změnil na katastrofický, nezískání dostatečného počtu šukéšů

⁷⁸ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Další člen *Óm šinrikjó* odsouzen k smrti. *Dingir* [online]. 2000, (3) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir300.pdf>, s. 29.

⁷⁹ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Sedmý člen japonské sekty *Óm šinrikjó* odsouzen k smrti. *Dingir* [online]. 2000, (3) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir300.pdf>, s. 29.

⁸⁰ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009. Deus et gentes. ISBN 978-80-87127-21-6, s. 150.

⁸¹ MRÁZEK, Miloš. Poslední soud se členy *Óm šinrikjó*. *Dingir* [online]. 2011, (4) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir411.pdf>, s. 135.

⁸² VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009. Deus et gentes. ISBN 978-80-87127-21-6, s. 130-132.

a ztrátu důvěry příslušníků, a také strach z vnějších hrozeb v podobě rodin příslušníků, odpadlíků, médií a policie.⁸³

6.3 Svatyně lidu

Svatyně lidu je americké nové náboženské hnutí, které v roce 1955 založil Jim Jones. Jim Jones usiloval především o rasovou a společenskou rovnost, čímž lákal příslušníky z různých sociálních vrstev. Pro hnutí byly také příznačné myšlenky dualismu a milenialismu. Jones měl své příslušníky přivést do lepší, zaslíbené země, kde nebude existovat rasová diskriminace. Předpovídal také různé apokalyptické události. Jones začal vyhledávat místa, kde by bylo možné katastrofy přežít, a tak se v roce 1965 s dalšími 140 stoupenci hnutí přemístil z Indiany, kde doposud přebýval, do Kalifornie. V Kalifornii založil vlastní komunitu, kde byly mimo jiné například i domovy pro seniory či domovy pro péči o děti, a *Svatyně lidu* velmi rychle získávala další příznivce. Příslušníky hnutí šlo rozdělit na tři skupiny, a to na původní příslušníky z Indiany, dále intelektuály, kteří Jonesovi pomáhali hnutí spravovat, a na chudé černochoy, kterých bylo nejvíce. Jonesovi stoupenci k jeho osobě chovali obdiv a věrně ho následovali, prodávali své domy a finanční prostředky ochotně věnovali ve prospěch hnutí. Tato věrnost byla uvnitř hnutí Jonesem přísně vynucována a kontrolována, a v případě nespokojenosti docházelo k fyzickým trestům, které byly příslušníky přijímány, neboť je považovali za přípravu na život v budoucí zemi. Jones byl také sexuálním partnerem mnoha příslušníků z řad žen i mužů, což považoval za prostředek k zamezení odcházení z hnutí. S mnoha příslušnicemi také zplodil dítě. Jones byl díky humanitárním aktivitám společností oceňován, čímž i přes jeho kontroverzní osobnost přispíval k poměrně příznivému pohledu společnosti na hnutí. I tak ale *Svatyně lidu* čelila kritice médií. Kritika médií v Jonesovi podporovala představu odchodu do země zaslíbené, a také způsobila odchod několika stoupenců, což komunitu velice zasáhlo. Po tomto odchodu se v Jonesovi začal stupňovat strach z pronásledování a vyvstala první myšlenka sebevraždy, aby se hnutí násilnému pronásledování vyhnulo. Roku 1973 začala *Svatyně lidu* budovat komunitu v Guyaně, kam Jones předtím několikrát cestoval, aby mělo hnutí

⁸³ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009. Deus et gentes. ISBN 978-80-87127-21-6, s. 273, 363-364.

v případě potřeby bezpečný úkryt. Komunita byla nazvána Jonestown. V roce 1975 se do Jonestownu přemístili první stoupenci hnutí. Ve stejné době americkou komunitou otřásl odchod manželů, kteří byli uvnitř hnutí významnými činiteli. Manželé následně založili skupinu Znepokojených příbuzných, která se skládala z bývalých příslušníků, jejich rodin a dalších odpůrců *Svatyně lidu*. Tato skupina úzce spolupracovala s médii a úřady, které se *Svatyní lidu* zabývaly a upozorňovaly na Jonesovy nebezpečné praktiky. Tyto události v příslušnicích vzbuzovaly pocit pronásledování a nenávisti od okolní společnosti. Do Guyany se od druhé poloviny roku 1977 přesouvalo čím dál víc stoupenců, dokonce i samotný Jim Jones. Celkem se v Jonestownu nacházelo 1 000 osob z celkových 3 000 příslušníků *Svatyně lidu*, většinu z nich tvořily ženy, dále zde bylo asi 300 dětí a 150 příslušníků starších 65 let. V roce 1978 dále pokračovaly konflikty mezi *Svatyní lidu* a Znepokojenými příbuznými. Hnutí bylo obviněno například z porušování lidských práv či hromadění zbraní. Strach uvnitř hnutí se stupňoval i kvůli katastrofickým a apokalyptickým proroctvím rozšiřovaným Jonesem prostřednictvím reproduktorů po celém Jonestownu. Jones se také za každou cenu snažil zamezit odchodu příslušníků hnutí. Pokud někdo projevil nesouhlas, byl fyzicky i psychicky trestán, a to například použitím drog, bičováním či tvrdými pracemi. Jonestown také hlídalo několik ozbrojených osob, které měly případným odpadlíkům znemožnit útek. Černošská část příslušníků byla s tímto kázeňským systémem spokojena, intelektuálové však tak spokojeni nebyli, a v roce 1978 dva z nich úspěšně uprchli zpět do USA, kde vypověděli o současné situaci v komunitě a o Jonesových krutých praktikách. Také informovali úřady o sebevraždě, která se v Jonestownu skutečně plánovala. První „zkušební“ hromadná sebevražda proběhla již v roce 1976, kdy příslušníci vypili sklenici vína a následně jim bylo Jonesem řečeno, že víno bylo otrávené. Poté jim však Jones oznámil, že šlo pouze o zkoušku, zda jsou pro *Svatyní lidu* stoupenci ochotni zemřít. Tímto v nich podporoval ideu, že umírat je v pořádku. V roce 1978 v Jonestownu proběhla takzvaná bílá noc, při které Jones svým příslušníkům oznámil nutnost hromadné sebevraždy. Všichni opět dostali sklenici s otráveným vínem, které měli vypít, a následně měla do 45 minut nastat smrt. Opět pak byli stoupenci obeznámeni, že se jednalo o zkoušku ochoty zemřít. Takových pokusných zkoušek se v Jonestownu během jednoho roku uskutečnilo 5 až 6. Na základě toho,

co o těchto událostech vypověděli odpadlíci, se člen Sněmovny reprezentantů a kritik náboženství L. J. Ryan vydal do Jonestownu, aby situaci viděl na vlastní oči. Jones se jeho návštěvě snažil za každou cenu zabránit, to se mu však nepovedlo. 14. listopadu 1978 se Ryan vypravil do Jonestownu a spolu s ním i dalších 17 osob včetně novinářů, politiků a Znepokojených příbuzných, které *Svatyně lidu* považovala za nepřátele. V Jonestownu jim hnutí připravilo uvítací program a v komunitě vládla příjemná atmosféra. Jednomu z novinářů v Ryanově výpravě byl ale doručen anonymní dopis s prosbou o pomoc a další den při opětovné návštěvě Jonestownu požádalo 16 osob o odchod z hnutí. Většina z nich byli intelektuálové a původní příslušníci z Indiany. To bylo pro Jonese velkou ranou. Ryan byl s návštěvou Jonestownu vcelku spokojený, a to také Jonesovi sdělil, poté na něj ale jeden z příslušníků zaútočil nožem. Ryan se útoku ubránil, spolu se svou výpravou i odpadlíky opustil Jonestown a všichni se chystali z Guyany odletět. Jeden z odpadlíků ale odchod z hnutí pouze předstíral a po nastoupení do letadla zahájil střelbu. Ryan a další 4 osoby byli zastřeleni, 9 osob bylo zraněno. Pár dní po této návštěvě měla v Jonestownu proběhnout opět bílá noc, tentokrát byl při ní však použit skutečný jed a došlo ke spáchání, dle Jonesových slov, revoluční sebevraždy. Jedem se otrávil 909 osob a další dvě, Jim Jones a příslušnice hnutí Annie Moorová, byli zastřeleni. Celkem tedy zemřelo 911 lidí, z toho 294 dětí. Další příslušníci hnutí pak spáchali sebevraždu poté, co se o této události v Jonestownu dozvěděli. Přežilo 85 příslušníků, kteří v době sebevraždy nebyli v Jonestownu přítomni.⁸⁴ Larry Layton, jeden z příslušníků, který v době sebevraždy nebyl v Jonestownu přítomen, byl roku 1978 odsouzen za aktivity hnutí k trestu odnětí svobody a roku 2002 byl propuštěn.⁸⁵

K sebedestrukci *Svatyni lidu* vedly především Jonesova ztráta autority a jeho špatný fyzický a psychický stav a také velký zájem ze strany Znepokojených příbuzných a úřadů.⁸⁶ Hromadnou sebevraždu hnutí zvolilo jako snahu

⁸⁴ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009. Deus et gentes. ISBN 978-80-87127-21-6, s. 68-88.

⁸⁵ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženství a násilí*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. Religionistika. ISBN 978-80-246-2861-5, s.177.

⁸⁶ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009. Deus et gentes. ISBN 978-80-87127-21-6, s. 89-90.

o zachování vlastní důstojnosti a na protest proti situaci ve společnosti. Jim Jones využil momentu, kdy v něj měli příslušníci poslední zbytky důvěry a sebevražda pro něj byla jedinou možností.⁸⁷

6.4 Davidiáni

Nové náboženské hnutí jménem *Davidiáni* založil ve Spojených státech roku 1929 Victor Houteff. *Davidiáni* vznikli oddělením od Církve adventistů sedmého dne, jejichž nauku částečně přejímali. *Davidiáni* žili komunitním způsobem života a připravovali se na příchod Ježíše a s tím spojený konec světa. Hnutí se potýkalo s řadou nenaplněných proroctví o příchodu Ježíše a častými změnami vůdců. Poslední vůdce Vernon Howell předpověděl apokalyptickou válku na rok 1995. V této válce proti sobě měla bojovat Organizace spojených národů a Izrael, na jehož stranu by se *Davidiáni* přidali. Howell se považoval za posledního proroka a hlavního bojovníka proti zlu. Na své cestě do Izraele v roce 1990 přijal jméno David Koresh. Dle nauky Davida Koreshe měly být všechny davidiánské ženy jeho sexuálními partnerkami. Koresh sám měl se ženami plodit děti, zatímco muži drželi celibát a připravovali se na apokalypsu. Koreshovy manželky byly nejenom dospělé ženy, ale i děti. To byl jeden z hlavních důvodů, proč v 90. letech začali být *Davidiáni* kritizováni bývalými příslušníky, kteří se na tyto praktiky snažili upozornit. Odpadlíci upozorňovali také na shromažďování zbraní a možnost sebevraždy, ačkoliv se všechna tato tvrzení bývalých příslušníků nezakládala na pravdě. Na základě těchto informací začalo hnutí čelit také nátlaku ze strany médií a společnosti. Hnutí bylo vyšetřováno policií, která ale nenašla žádné důkazy týraní dětí či zamýšlené hromadné sebevraždy, pozornost médií se však odvrátit nepodařilo. *Davidiáni* pociťovali nebezpečí ze strany společnosti a pro účely své obrany začali hromadit zbraně a zásoby. Vystala také myšlenka, že k apokalyptické válce může dojít mnohem dříve a neodehraje se v Izraeli, ale přímo v USA. Pro hromadění zbraní byli *Davidiáni* v roce 1992 znovu vyšetřováni policií. Ranč Apokalypsa, na kterém *Davidiáni* žili, byl prověřován agenty, kteří tak činili v přestrojení za studenty. Příslušníci hnutí převlečení odhalili. Úřady však ve vyšetřování pokračovaly a 28. února 1993 se rozhodly

⁸⁷ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Smysl suicidií v Jonestownu. *Dingir* [online]. 2018, (4) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: https://dingir.cz/cislo/18/4/smysl_suicidiu_v_jonestownu.pdf, s. 118.

na ranč zaútočit, aby hromadné sebevraždě zabránily. Na ranči v té době pobývalo 42 mužů, 46 žen a 43 dětí. *Davidiáni* se snažili boji vyhnout, agenti s nimi ale odmítli vyjednávat. Nakonec se *Davidiáni* útoku ubránili. Při boji zemřeli 4 agenti a 5 *Davidiánů*, dalších 20 agentů a 4 *Davidiáni* byli zraněni. Zranění utrpěl i samotný vůdce David Koresh. Ranč byl nadále obléhán a *Davidiáni* se snažili s FBI vyjednávat. Stoupenci hnutí byli přesvědčeni, že se již nachází v apokalyptické válce proti zlu, dále však boje i myšlenku sebevraždy odmítali. Ranč byl po dobu obléhání zamezen přístup k vodě, elektřině i telefonickému spojení s vnějším světem, dále byl příslušníkům odpírán spánek, neboť jim obléhatelé neustále pouštěli hlasité a nepříjemné zvuky či hudbu. Když obléhání ani po více než 40 dnech nebylo úspěšné, přistoupily úřady k násilnému ukončení obléhání. 19. dubna 1993 zahájili agenti útok na ranč. Útočili pomocí tanků, granátů s plynem a střelných zbraní a několik příslušníků hnutí zabili, *Davidiáni* ale stále odmítali své sídlo opustit. Na ranči se začal šířit požár, kvůli kterému zemřelo 74 osob, z toho 21 dětí. Původ ohně není známý, mohly ho způsobit tanky, ale i samotní *Davidiáni*. Společnost se domnívala, že *Davidiáni* si za svou smrt mohli sami. Roku 1994 bylo 8 *Davidiánů*, kteří útoky přežili, odsouzeno k až nepřiměřeně vysokým trestům odnětí svobody.

Ačkoliv se tedy David Koresh bezpochyby trestných činů dopouštěl, hlavní vinu za smrt příslušníků hnutí nesou úřady a agenti FBI, kteří zvolili nesprávný a příliš násilný postup bez snahy o vyjednávání a smírné řešení. *Davidiáni* i po těchto událostech zůstali stále aktivní, v roce 2004 se jejich počet odhadoval na 12 až 50 členů.⁸⁸ Jedním z posledním známých násilných činů, které se staly v souvislosti hnutím, byly vražda matky Davida Koreshe, která byla 23. ledna 2009 ubodána sestrou jedné z bývalých obětí *Davidiánského* hnutí.⁸⁹

6.5 Nebeská brána

Mileniálně založené náboženské hnutí *Nebeská brána* vzniklo roku 1975 v USA. Zakladateli byli učitel hudby Marshall Applewhite a zdravotní sestra Lu Trousdale Nettlesová. Dvojice se považovala za proroky, kteří měli na kosmické lodi dovést

⁸⁸ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009. Deus et gentes. ISBN 978-80-87127-21-6, s. 91-108.

⁸⁹ MRÁZEK, Miloš. Matka Davida Koreshe zavražděna. *Dingir* [online]. 2009, (1) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir109.pdf>, s. 26.

svůj lid k přechodu na takzvanou Příští úroveň. Aby se přechod mohl uskutečnit, museli se jejich stoupenci zříct rodiny, všech blízkých i svého zaměstnání a majetku. Zakázáno bylo také čtení knih, poslech hudby či drogy. Příslušníci se měli oprostít od všeho lidského a světského, aby byli připraveni na život v Příští úrovni. Přijímáním nových příslušníků získala *Nebeská brána* zájem médií. Upozorňovali na ni také rodiny a blízcí, se kterými příslušníci přerušili veškeré kontakty. Dvojice vůdců se kvůli zájmu médií raději skrývala a opatřovala si také zbraně. Přechod na Příští úroveň a konec světa se dle nich blížil. Proroctví se ale nenaplnilo a část příslušníků z hnutí odešla. Spolu s příslušníky ztratila *Nebeská brána* také zájem médií a dvojice neměla důvod se nadále skrývat. Hnutí tedy pokračovalo v přípravě na život ve vesmíru. Příprava zahrnovala výcvik a omezení veškerých lidských aktivit. Pravidla hnutí se však později mírně uvolnila, byly povoleny například telefonáty rodině či filmy s mimozemšťany. Na základě telefonátů rodina příslušníka pojala přesvědčení, že je jejich potomek v pořádku, a blízcí tak pro hnutí nepředstavovali žádnou hrozbu. V roce 1985 Nettlesová zemřela na rakovinu a hnutí vedl pouze Applewhite. Stoupenci *Nebeské brány* nadále očekávali přechod na Příští úroveň. Planeta Země měla být poté dle Applewhite zcela zničena. Jako hrozba již nebyly označovány média nebo rodiny, ale nepřátelští mimozemšťani. Applewhite se snažil myšlenku apokalypsy publikovat například prostřednictvím novin, společnost však jeho předpovědi nebrala vážně, a tak vůdce postupně ztrácel důvěru svých příslušníků. Na konci roku 1993 jich bylo pouhých 26. Ve stejném roce se začala provádět i takzvaná neutralizace vozidel, kterou se myslela kastrace příslušníka, který si nebyl jistý vlastní sexuální orientací. Neutralizace vozidel byla provedena u 8 příslušníků včetně Applewhita. Opět byl hnutím očekáván brzký přechod na Příští úroveň, řešila se však možnost, že se tak nemusí stát odletem kosmickou lodí, ale může se jednat i o společný odchod formou sebevraždy. Přípravu na definitivní odchod na Příští úroveň hnutí započalo na konci roku 1996. Příslušníci stále doufali v možnost odletu kosmickou lodí. 22. března 1997 se měla k Zemi přiblížit kometa, kolem které bylo spatřeno neznámé těleso. Příslušníci *Nebeské brány* byli přesvědčeni, že se jedná právě o kosmickou loď, která je letí zachránit. Stoupenci hnutí tedy došli k názoru, že nastal skutečný čas opustit planetu Zemi, a došlo k sebevraždám za použití toxických látek.

Sebevraždu spáchalo celkem 39 osob. U jejich těl byly nalezeny připravené tašky s oblečením a jinými osobními potřebami, které si příslušníci chtěli vzít na Příští úroveň. Sebevraždu poté spáchali i někteří další příslušníci, kteří byli při společném odchodu od hnutí dočasně odloučení.⁹⁰

6.6 Rodina

Rodina je americké nové náboženské hnutí, jehož zakladatelem je David Berg. Hnutí vzniklo roku 1968, v roce 1970 se usadilo v Texasu. David Berg hnutí založil na základě svého vidění zemětřesení, které způsobí zánik Kalifornie. *Rodina* se vyznačovala komunitním způsobem života a její příslušníci se zcela izolovali od okolního světa a vzdali se majetku ve prospěch hnutí.⁹¹ Příslušníci *Rodiny* očekávali příchod Ježíše a konec světa. Davida Berga považovali za proroka a nazývali ho Mojžíšem. *Rodina* se již od svého počátku potýkala s častými konflikty se společností. Kontroverzi toto hnutí budilo především kvůli zvláštním sexuálním praktikám, psychickému nátlaku ze strany vůdce a sexuálnímu zneužívání dětí. Příslušníci hnutí měli vystavovat děti sexuálním zážitkům již od 5 až 6 let. Jednou z praktik uvnitř hnutí byl takzvaný sharing neboli sdílení se. Členové hnutí měli přesný rozpis svých sexuálních aktivit a partnery si navzájem vyměňovali. Odmítnout partnera i přes stanovený rozpis bylo nepřípustné. Další kontroverzi vyvolával způsob získávání nových členů. Činilo se tak pomocí takzvaného flirty-fishing neboli laškovného rybaření, při kterém příslušnice hnutí navštěvovaly bary a další podniky, kde provozovaly prostituci, kterou dokazovaly svou láskou k Ježíši. S laškovným rybařením hnutí v 80. letech skončilo kvůli strachu z nakažlivých pohlavních nemocí. *Rodina* je v dnešní době stále aktivní a její nauka spočívá v mileniálním očekávání příchodu Ježíše a nastolení nového království.⁹²

⁹⁰ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009. Deus et gentes. ISBN 978-80-87127-21-6, s. 153-168.

⁹¹ PARTRIDGE, Christopher. *Encyklopedie nových náboženství*. Praha: Knižní klub, 2006. ISBN 80-242-1605-1, s. 86-88.

⁹² VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-717-8798-1, s. 115-117.

6.7 Řád Slunečního chrámu

Řád Slunečního chrámu je neotemplářské náboženské hnutí, které vzniklo roku 1981 ve Francii. Hlavní podíl na jeho založení měl Joseph Di Mambro. Hnutí se ztotožňovalo s myšlenkou katastrofického milenialismu a očekávalo zánik světa. Přežít a dostat se do Nového věku měli jen ti, co přežijí „království ohně“. Hnutí se z Francie rozšířilo do Kanady, které se měly katastrofické události na rozdíl od Evropy vyhnout. Di Mambro i někteří další členové se do Kanady přestěhovali. Organizační jednotky mělo hnutí i v Austrálii. *Řád* přitahoval především bohaté a úspěšné jedince, kteří chtěli patřit do tajného vyššího společenství a mysleli si, že jsou reinkarnací minulých duchovních postav. Na přelomu 80. a 90. let čelilo hnutí negativnímu zájmu ze strany médií a některých bývalých příslušníků, apokalyptická myšlenka se tedy pomalu stupňovala. Došlo také k policejnímu vyšetřování, při kterém byla zjištěna přítomnost střelných zbraní u některých příslušníků, což posílilo kritický názor společnosti na *Řád*. Kvůli vnějšímu tlaku se jeho stoupenci cítili pronásledováni. Napětí rostlo i uvnitř hnutí, a to z důvodu odcházení členů. S vyšším počtem odpadlých příslušníků se hnutí potýkalo z důvodu ztráty důvěry ve vůdce kvůli jeho zdravotním problémům a špatnému hospodaření s majetkem *Řádu*. Odpadlíkům byly nabízeny finanční odměny výměnou za mlčenlivost. V roce 1993 začalo hnutí pociťovat potřebu tranzitu, kterému členové rozuměli jako přechodu na jinou planetu pomocí kosmické lodi. Měli se tak vyhnout katastrofickým událostem. Ve skutečnosti však tranzit znamenal sebevraždy a vraždy, o čemž ale většina stoupenců hnutí neměla tušení. V roce 1994 pak došlo k prvním vraždám a sebevraždám. Byli nalézáni zavraždění odpůrci *Řádu* a příslušníci, kteří spáchali ve prospěch *Řádu* sebevraždu. Odpadlíci byli na místa tranzitu nalákáni a zavražděni. Vznikla také zařízení, která byla schopna založit požár, byla dokonce použita v různých budovách. K dalším sebevraždám a vraždám došlo v prosinci 1995. V roce 1997 se uskutečnila hromadná sebevražda v Kanadě. *Řád Slunečního chrámu* má na svědomí celkem 74 obětí. Mezi hlavní příčiny násilí v *Řádu* patřila kritika ze strany společnosti, pocit pronásledování a zájem médií.⁹³

⁹³ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009. Deus et gentes. ISBN 978-80-87127-21-6, s. 109-124.

7. AKTUÁLNÍ ČINNOST SEBEZDOKONALOVACÍCH A DESTRUKTIVNÍCH HNUTÍ

V této kapitole rozebereme sebezdokonalovací nová náboženská hnutí, která jsou v současné době aktivní a mohou představovat bezpečnostní hrozbu pro společnost. Nebezpečí může být spojeno se všemi nově vznikajícími náboženstvími, která se snaží o začlenění do společnosti.⁹⁴

7.1 Scientologická církev

Scientologická církev je dnes možná tím nejkontroverznějším hnutím. Vznikla roku 1954 v americkém Los Angeles. Jejím zakladatelem je Lafayette Ronald Hubbard (1911–1986), který zároveň vytvořil a zpropagoval léčebnou metodu s názvem dianetika. Metody používané scientology se nazývají technologie a je možnost jich využít v dianetických centrech či firmách a jiných organizacích, které nabízejí tyto služby svým klientům.⁹⁵

7.1.1 Člověk ve scientologii

Dle scientologické nauky se člověk skládá ze 3 částí, a to z těla, mysli a thetana. Thetan je označení pro člověka jako osobu a tvora.⁹⁶ Thetani jsou vlastně bohové, kteří vstoupili do lidí. Každý člověk má tedy šanci se thetanem stát a získat tak nadprůměrnou inteligenci i zdraví. Aby se jedinec mohl stát thetanem, je nutné nejprve dosáhnout stavu mysli s názvem „clear“. Toho můžeme docílit pomocí různých scientologických metod, například auditingem. Po dosažení ideálního stavu mysli následuje takzvaná cesta thetana k původnímu božství.⁹⁷ Lidská mysl má část analytickou a reaktivní. Analytická část mysli je námi ovládaná a plně si ji uvědomujeme. Reaktivní mysl naopak nevnímáme a nemůžeme ovládat. V reaktivní mysli jsou uloženy všechny negativní zážitky a tíživé situace z minulosti, které lidi ovlivňují při jejich jednání ve strachu či pod tlakem. Cílem

⁹⁴ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Konference prevence kriminality: Extremismus, sekty a nová náboženská hnutí*. 2003, s. 52.

⁹⁵ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Náboženství kontroverze. *Dingir* [online]. 2000, (4) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir400.pdf>, s. 11.

⁹⁶ Tamtéž, s. 13.

⁹⁷ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-717-8798-1, s. 259.

scientologů je zbavení se reaktivní mysli tím, že ji dostaneme pod kontrolu mysli analytické.⁹⁸

7.1.2 Lafayette Ronald Hubbard

Zakladatel scientologie, L. R. Hubbard, je typickým příkladem charismatického vůdce, kterému stoupenci hnutí přikládají nadpřirozené schopnosti, oddaně ho následují a reprodukují jeho myšlenky, a je v jejich očích prototypem dokonalého člověka. Příslušníci scientologů mají v Hubbardovy dianetické metody naprostou důvěru, úspěch těchto metod je ale ve skutečnosti připisován spíše maximálnímu nasazení a zápalu stoupenců tohoto hnutí.⁹⁹

7.1.3 Dianetika

Jeden z mnoha z důvodu, proč tato církev budí kontroverzi, je psychotherapeutická metoda dianetika, které scientologové využívají. Dianetika se zabývá zkoumáním lidské mysli. Dle odborníků se ale tato metoda pouze tváří, že je vědecká a lékařská, ale ve skutečnosti je podvodem.¹⁰⁰

7.1.4 Oxfordský test osobnosti

Oxfordský test osobnosti je jedním ze scientologických produktů, který klienti zdarma absolvují při prvním setkání s hnutím. Oxfordský test osobnosti ale v klientech vyvolává strach a pocity úzkosti a slouží pak jako nástroj pro přesvědčení osob k využití dalších placených služeb scientologických společností.¹⁰¹

7.1.5 Auditing a E-metr

Pochybnosti vyvolává i dianetická metoda zvaná auditing. Auditing spočívá v cestě k odstranění zábrán v takzvané reaktivní mysli. Cílem této metody je dojít ke stavu bez reaktivní mysli a nakonec až k úplnému vysvobození duše a božství. Osoby jsou při auditingu přiváděny do mírného hypnotického stavu. Při auditingu se využívá přístroj zvaný E-metr, který slouží ve své podstatě jako detektor lži. Je používán k odhalení potíží a problémových situací v příslušníkovi minulosti.

⁹⁸ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Náboženství kontroverze. *Dingir* [online]. 2000, (4) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir400.pdf>, s. 11.

⁹⁹ Tamtéž.

¹⁰⁰ Tamtéž.

¹⁰¹ Tamtéž.

Osoba, která auditing vede, tedy auditor, se s použitím E-metru snaží tyto problémové situace v klientově mysli vyhledat a vede klienta k jejich opětovnému prožívání. Znovuprožívané události často nejsou skutečné a vůbec nepramení z klientovy minulosti. Falešné vzpomínky při auditingu ve skutečnosti klientův stav nezlepšují, ale naopak mu ničí vztahy s lidmi a vytváří psychickou závislost na auditorovi. Auditing v některých případech trvá i několik hodin, což může být pro klienta velice náročné a stresující. E-metr kromě duševního prožívání a emocí reaguje například na sílu stisku či pot na rukou, jeho funkčnost a spolehlivost je tedy značně diskutabilní. E-metr vynalezl sám zakladatel scientologů L.R. Hubbard. Veškerý průběh auditingu je zaznamenáván a následně uchováván, a proto především bývalí příslušníci mají strach, že by tyto záznamy mohly být využity v jejich neprospěch. Psychologové varují i před neodborným způsobem provádění auditingu, protože auditoři nemají žádné speciální vzdělání.¹⁰² Scientologové navštěvují pravidelně jednou týdně bohoslužby, na kterých se koná skupinový auditing. Nedělní služby, jak tato setkání scientologové nazývají, mají za cíl například zvýšení sebevědomí či zlepšení nálady.¹⁰³

7.1.6 Purifikační program

Purifikační program je další službou, kterou scientologové svým klientům nabízí. Tento program slouží k odstranění všech škodlivých a jedovatých látek, které se hromadí v lidském těle. Program spočívá ve vysoké konzumaci oleje, na který se škodlivé látky nabalí, a následně jsou při fyzických aktivitách nebo návštěvách sauny potem vyloučeny. Důkazem vylučování těchto látek je dle Hubbarda například to, že při pobytu v sauně lidem zarudne pokožka, což značí znovuprožití problematické události, které je nutné pro oprostění se od všech negativních vlivů.¹⁰⁴

¹⁰² VOJTÍŠEK, Zdeněk. Náboženství kontroverze. *Dingir* [online]. 2000, (4) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir400.pdf>, s. 11-12.

¹⁰³ KOUBEK, Jiří. Bohoslužba jako zrakové cvičení. *Dingir* [online]. 2000, (4) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir400.pdf>, s. 19.

¹⁰⁴ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Náboženství kontroverze. *Dingir* [online]. 2000, (4) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir400.pdf>, s. 12.

7.1.7 Narconon a Criminon

Mezi scientologické programy patří i Narconon, který se zaměřuje na pomoc narkomanům. Myšlenka tohoto programu může být správná, kritice ale čelí z důvodu, že je při něm narkoman okamžitě zbaven všech drog, což může být podle odborníků pro závislého jedince velice nebezpečné. Druhým resocializačním programem je Criminon, který je zaměřen na osoby, které byly ve výkonu trestu odnětí svobody.¹⁰⁵

7.1.8 Kriminalita

Scientologickou církev provází i nemalé množství problémů se zákonem. Ve Francii došlo v listopadu 1999 k odsouzení francouzského zástupce scientologů za podvody. Konalo se i líčení s dalšími sedmi scientology, kteří byli obžalováni z podvodů, násilí a zakázaných lékařských praktik.¹⁰⁶

V roce 2001 bylo ve Španělsku obviněno 15 příslušníků *scientologické církve* z řady trestných činů, jako je například protizákonné zadržování, vydírání, ublížení na těle či daňové úniky. Scientologové měli dle úřadů své příslušníky po dobu několika dní zadržovat bez přísunu potravin a u toho je vyslýchat.¹⁰⁷

Scientologové byli v minulosti kvůli svým metodám a praktikám terčem kybernetických útoků ze strany hackerů. Při útocích obdrželi urážky i výhružky smrtí. Kybernetická kampaň měla za cíl upozornit společnost na nebezpečí ze strany scientologů a vyzývala k boji proti nim. Na základě této kampaně se v roce 2008 uskutečnily demonstrace proti *scientologické církvi* po celém světě.¹⁰⁸

Scientologové v USA byli v roce 2011 vyšetřováni ze strany FBI kvůli vyvíjení psychického nátlaku na příslušníky, kteří se snažili z hnutí odejít. O jejich krutých

¹⁰⁵ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Náboženství kontroverze. *Dingir* [online]. 2000, (4) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir400.pdf>, s. 12-13.

¹⁰⁶ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Činitel scientologické církve byl v Marseille odsouzen za podvody. *Dingir* [online]. 1999, (4) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir499.pdf>, s. 26.

¹⁰⁷ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Španělsko: Patnáct adeptů scientologické církve před soudem. *Dingir* [online]. 2001, (2) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir201.pdf>, s. 26.

¹⁰⁸ PROFANT, Vít. "Anonymní" protesty proti scientologické církvi. *Dingir* [online]. 2008, (3) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir308.pdf>, s. 102-103.

praktikách poskytli výpovědi bývalí členové, kterým se na konec podařilo hnutí opustit.¹⁰⁹

7.2 Sinčchondži

Sinčchondži je nové náboženské hnutí, které vzniklo v Jižní Koreji roku 1984. V současné době má kolem 180 000 členů po celém světě. Prezidentem církve je Man Hee Lee, který sám sebe považuje za proroka Ježíše a který rok 1984 interpretoval rokem začátku *Sinčchondži*, což v překladu znamená „nové nebe a nová země“. Od tohoto roku je také datován začátek letopočtu. Dle svého učení je toto hnutí jedinou správnou volbou, neboť ostatní náboženství jsou zastaralá a nemají šanci na úspěch. Příslušníci *Sinčchondži* mají být vládci a ti, kdo se k hnutí nepřidají, zemřou. *Sinčchondži* je jednou z nejrychleji rostoucích církví na počátku 21. století. Příslušníky hnutí získává prostřednictvím pořádání přednášek, setkání, při kterých se čte Bible, a také na internetu. Hnutí pořádá různé společenské akce, jako je například káva nad Bibli. Pro členství v církvi je nutná registrace. Zájemce musí vyplnit a podepsat vstupní formulář, který je v korejštině. Po vstupu do hnutí také odevzdává část svého platu a musí se účastnit bohoslužeb, pokud mu v tom nebrání závažná překážka.¹¹⁰

7.2.1 Man Hee Lee

Prezident *Sinčchondži* Man Hee Lee byl v srpnu 2020 zatčen za zatajování informací ohledně kontaktů v souvislosti s nemocí covid-19 a za další trestné činy. Členové *Sinčchondži* představovali zhruba 36 % z celkového počtu nakažených v Koreji. Informace o nakažených osobách a jejich výskytu měly být však před úřady utajovány.¹¹¹ V lednu 2021 byl Man Hee Lee zproštěn viny v případě utajování informací o nakažených příslušnících. Dále byl obžalován z neoprávněného užívání veřejných zařízení a zpronevěry 5,6 miliard wonů

¹⁰⁹ VOJTÍŠEK, Zdeněk. FBI vyšetřuje scientology. *Dingir* [online]. 2011, (1) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir111.pdf>, s. 30.

¹¹⁰ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Nové nebe na zemi. *Dingir* [online]. 2015, (3) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: https://www.dingir.cz/cislo/15/3/nove_nebe_na_zemi.pdf, s. 78-81.

¹¹¹ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Zakladatel a vůdce církve Sinčchondži zatčen. *Náboženský infoservis* [online]. 1. 8. 2020 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://info.dingir.cz/2020/08/zakladatel-a-vudce-cirkve-sincchondzi-zatcen/>

z majetků církve. Man Hee Lee byl za tyto činy odsouzen k trestu odnětí svobody ve výši 3 let.¹¹²

7.2.2 Náborové praktiky

Zvláštní, někdy dokonce lživý nábor nových členů a jejich následná proměna vzbuzuje u rodin a příbuzných značné obavy. Hnutí členy často vyhledává na ulicích, kde oslovuje především mladé lidi. Při náboru církev vystupuje anonymně, nikdy neuvádí své jméno. *Sinčchondži* láká nové stoupence pomocí společenských aktivit, navazování údajného přátelství či na účast v klamných projektech, jako jsou například diplomové práce. Po vstupu do hnutí se všechny náboženské aktivity hnutí stávají povinnými a příslušníkovi nezbývá nic jiného, než jim podrobit veškerý čas. Členům hnutí je také zakazováno trávit příliš času s rodinou a lidmi mimo hnutí, kteří jsou dle nich bezbožní, a tudíž špatní. Naopak se příslušníci musí aktivně snažit o získávání dalších příznivců.¹¹³

Sinčchondži k náboru používá také sociální sítě Facebook a Instagram, kde kontaktuje mladé lidi s žádostí o vyplnění nábožensky zaměřeného dotazníku či je zve do různých online společenství. Prostřednictvím účtů na sociálních sítích hnutí nabízí také online studium Bible. Učení zprvu působí nevinně, neboť nikdo netuší, že se jedná právě o toto náboženské hnutí. Ve skutečnosti se online lekcí účastní i vysoko postavení příslušníci hnutí v roli falešných studentů, kteří se pak studenty skutečné snaží oklamat a vnutit jim nauku tohoto hnutí.¹¹⁴

Ve svém svědectví o náborových praktikách jedna z dívek, kterou se hnutí snažilo získat, uvedla, že toužila po rozvíjení svého vztahu s Bohem. Na Instagramu byla oslovena údajnou zakladatelkou biblické skupinky, která jí poslala dotazník zaměřený na čtení Bible. Vzhledem k tomu, že tato dívka skutečně Bibli četla, rozhodla se odpovědět a dotazník vyplnit. Později se dívka připojila k diskuzím

¹¹² VOJTÍŠEK, Zdeněk. V kauzách zakladatele Šinčchondži padly rozsudky. *Náboženský infoservis* [online]. 14. 1. 2021 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://info.dingir.cz/2021/01/v-kauzach-zakladatele-cirkve-sincchondzi-padly-rozsudky/>

¹¹³ VOJTÍŠEK, Zdeněk. O misii církve Sinčchondži podruhé. *Náboženský infoservis* [online]. 26. 8. 2019 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://info.dingir.cz/2019/08/o-misii-cirkve-sincchondzi-podruhe/>

¹¹⁴ NOVÁK, Pavel. Varování (nejen) mladých křesťanů před online studiem Bible se sektou Sinčchondži. *IDCŽM Křížovatka Příchovice* [online]. 9.8.2021 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <http://krizovatka.signaly.cz/akce.php?id=95>

o Bohu a Bibli přes online platformu Zoom. Z video hovorů byla nejprve nadšená, a tak se na doporučení z diskuze rozhodla účastnit biblických lekcí a následně čtyřtýdenního kurzu. Studium dávalo dívce přesně to, co ve svém životě potřebovala a cítila, že se její vztah s Bohem skutečně prohlubuje. Zúčastnila se dalšího, sedmiměsíčního kurzu, pro který byla vybrána lektorkou díky svému otevřenému srdci vůči Bohu. V tomto kurzu studenti mezi sebou i s lektory sdíleli studium i svůj život. Šlo ale i o falešné studenty, kteří již k *Sinčchondži* patřili, a dívka i ostatním opravdovým studentům po celou dobu kurzů lhali. Falešní studenti usilovali o vybudování osobního pouta se studentem, aby ho mohli ovlivňovat a kontrolovat. V tomto kurzu bylo na studenty apelováno, aby se o setkání nezmiňovali před rodinou či blízkými. Při online setkáních nebyla možná komunikace studentů mezi sebou a neznali ani svá jména, ani jména lektorek. Lekce byly čím dál delší a častější, zaplňovaly studentům velkou část dne a docházelo při nich k přípravě na přijímání otevřeného slova. K tomu se dívka ale nedostala, protože jednoho dne našla na internetu informaci o hnutí *Sinčchondži* a došla k uvědomění, že se právě účastnila jejich náboru. Povedlo se jí tedy kurz ukončit předtím, než se skutečně stala členkou hnutí.¹¹⁵

7.3 Dvanáct kmenů

Křesťanské nové náboženské hnutí *Dvanáct kmenů* vzniklo na přelomu 60. a 70. let v USA. Příslušníci tohoto náboženství žijí v komunitách a vyznávají jednoduchý styl života, který se odráží v jejich oblékání, stravování i léčebných metodách. Členové hnutí očekávají příchod mesiáše, při kterém budou důležité jejich děti, zaměřují se tedy na správnou výchovu a přípravu svých dětí na tuto událost. Právě kvůli přístupu k dětem čelí hnutí největší kritice a obviněním z krutého zacházení s dětmi a užívání fyzických trestů. Dochází zde k zneužívání dětské práce v zemědělství, odpírání vzdělání i lékařské péče a k izolaci dětí. Výuku dětem zajišťují jejich rodiče, děti nemají k dispozici žádné hračky a nepřicházejí do styku s okolním světem. Fyzické trestání je prováděno pomocí proutků, kterými rodič či jiný dospělý člen dítě bije. Trestání má děti připravit

¹¹⁵ NOVÁK, Pavel. Pět měsíců jsem nic netušíc studovala Bibli mezi členy sekty Sinčchondži. *IDCŽM Křížovatka Příchovice* [online]. 9.8.2021 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <http://krizovatka.signaly.cz/akce.php?id=94>

na příchod Ježíše a následný věčný život. Hlavním zdrojem informací o krutém zacházení s dětmi jsou odpadlíci, aktivisté proti destruktivním náboženským hnutím a novináři.¹¹⁶

Ve spojení s dětmi provází toto náboženské hnutí několik skandálů. Roku 1984 bylo americké komunitě odebráno 112 dětí kvůli podezření z týrání. V roce 2002 došlo ke sporu příslušníků hnutí s bavorskými úřady kvůli domácí výuce, kterou úřady nepovolily.¹¹⁷ V roce 2013 bylo bavorské komunitě o počtu 150 lidí odebráno 39 dětí. Děti byly následně rozděleny mezi pěstounské rodiny a dětské domovy. O odebrání rozhodl soud, aby bylo dětem umožněno poskytnutí lékařské péče, práva na vzdělání a výběru povolání. K rozhodnutí soudu došlo na základě práce novináře, který po dobu více než měsíce hnutí sledoval, osobně i za použití skrytých kamer. Výpovědi o praktikách hnutí poskytli také bývalí členové.¹¹⁸

7.4 Raëliáni

Raëliáni jsou příslušníci francouzského nového náboženského hnutí, které vzniklo v 70. letech minulého století. Zakladatel hnutí Claude Vorilhon se roku 1973 údajně setkal s mimozemšťankou, která mu sdělila, že jeho matka byla mimozemšťany unesena a oplodněna. Claude přijal jméno Raël a měl být prorokem, který informuje lidstvo o tom, že je jen pokusnou činností mimozemské civilizace. Náboženští proroci, jako byl například Ježíš či Buddha, měli být také posláni mimozemšťany, ale lidstvo si tyto události vykládalo mylně a uctívalo nesprávné bohy. Bohové však neexistují, původcem všeho jsou mimozemšťané, jejichž vůdce je nazýván Elohim. Hlavním raëliánským svátkem je výročí Hirošimy, které se slaví 6. srpna, neboť právě výbuch Hirošimy odstartoval nový věk lidstva.¹¹⁹

Počet příslušníků tohoto hnutí se odhaduje na 50 000. Cílem *Raëliánů* je především zdokonalování člověka. Kvůli svému učení však budí *Raëliáni* značnou

¹¹⁶ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženství a násilí*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. Religionistika. ISBN 978-80-246-2861-5, s. 91-96.

¹¹⁷ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Nová náboženská hnutí a děti. *Dingir* [online]. 2010, (4) [cit. 2022-01-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir410.pdf>, s. 152.

¹¹⁸ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Dvanáct kmenů: ani po roce nic rozhodnuto. *Dingir* [online]. 2014, (3) [cit. 2022-01-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir314.pdf>, s. 102.

¹¹⁹ NOVOTNÝ, Tomáš. Raëliáni a Elohim. *Dingir* [online]. 1999, (4) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir499.pdf>, s. 16-17.

kontroverzi. Vlnu zájmu vyvolali v roce 2002, když deklarovali první naklonování člověka, které ale nikdy nebylo potvrzeno.¹²⁰ Hlavním úkolem *Raëliánů* je vybudování zemské základny, ze které by lidstvo mohlo komunikovat s mimozemšťany. Hnutí založilo organizaci CLONAIID, která se zabývá klonováním lidí. Cílem je naučit se klonovat děti pro homosexuální páry. Další raëliánskou organizací je INSURACLONE. Tato organizace ukládá genetický materiál dětí příslušníků, aby mohlo dojít k naklonování stejného potomka v případě, že dítě zemře. Dále se hnutí zaměřuje na možnost klonování mladších verzí jedinců, aby každý člověk mohl žít zhruba 700-1200 let. *Raëliáni* také plánují zrušení škol, neboť vzdělání bude lidem poskytováno pomocí injekcí, které se vpraví přímo do mozku.

Přestože se hnutí může většinové společnosti jevit jako nesmyslné, tisíce *Raëliánů* berou jeho poselství vážně, mají maximální důvěru ve vůdce a jsou svému hnutí oddaní. Potenciálně nebezpečné může být toto hnutí také z důvodu zmínek o smrti, díky které by se příslušníci mohli přidat k mimozemské civilizaci.¹²¹

7.5 Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů

Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů vychází z Mormonismu, který v roce 1830 založil Joseph Smith. Příslušníci této církve se tak nazývají mormoni. Hnutí má mileniální charakter spojený s očekávaným příchodem Ježíše Krista a vírou ve vzkříšení lidstva.¹²²

Kontroverzi toto hnutí vyvolává z důvodu svého učení o polygamii. Mnohoženství v mormonské církvi pramení již z učení samotného zakladatele Josepha Smithe, dle kterého je polygamie příkazem od Boha a je tedy nutné ho vykonávat jako oběť. Ačkoliv dnes většina mormonů od polygamie upustila a veřejně se k ní nehlásí, stále existují muži, kteří tajně žijí v polygamních svazcích.¹²³

¹²⁰ MRÁZEK, Miloš. Raëliáni hledají další konvertity v Japonsku. *Dingir* [online]. 2007, (3) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir307.pdf>, s. 98-99.

¹²¹ NOVOTNÝ, Tomáš. Raëliáni a Elohim. *Dingir* [online]. 1999, (4) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir499.pdf>, s. 16-17.

¹²² PARTRIDGE, Christopher. *Encyklopedie nových náboženství*. Praha: Knižní klub, 2006. ISBN 80-242-1605-1, s. 32-35.

¹²³ NOVOTNÝ, Tomáš. Mormoni a polygamie. *Dingir* [online]. 1998, (2) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir298.pdf>, s. 2-3.

12. července 2000 řešil americký soud po uplynutí desítek let znovu případ mnohoženství. Jeden z příslušníků mormonského hnutí byl za mnohoženství postaven před soud. Chlubil se dokonce 5 manželkami a 25 potomky, neboť dle mormonské nauky je právě mnohoženství klíčem ke štěstí a spokojenosti.¹²⁴

V roce 2008 bylo mormonské komunitě žijící v Texasu odňato 468 dětí z důvodu podezření z pohlavního zneužívání. Důkazy se ale později ukázaly jako neprůkazné a děti byly do komunity opět navraceny.¹²⁵

7.6 Jediismus

Jediismus může být typickým příkladem volby cizího, alternativního náboženství ve snaze odlišit se, vystoupit z davu a být zajímavým. Hnutí se těší popularitě především kvůli inspiraci filmovou sérií Star Wars, ačkoliv z ní přímo nevychází, ale pouze využívá její názvosloví a pojmy. Velké části společnosti se toto náboženské hnutí možná jeví jako recese, ale existuje mnoho lidí, kteří filozofii *Jediismu* berou velice vážně. Jediové bezpochyby mají předpoklady k rozvoji a rozšiřování své komunity, neboť jejich nauka nabízí řešení některých aktuálních společenských problémů. Problematický je ale skeptický pohled společnosti na toto hnutí.

Jediové mají vlastní chrámy, představitele i náboženské texty. I v České republice najdeme členy tohoto hnutí, kteří pořádají setkání, byť jich není mnoho. Skupina se nazývá Společenství Cesty Síly a čítá 20-30 členů. Jediové provozují online Akademii Cesty Síly, ve které probíhá výuka znalostí a dovedností potřebných pro duchovní cestu *Jediismu*. Stoupencům je ponechána možnost zachovat si svou původní víru, je tedy možnost být například Křesťanským či Buddhistickým Jedim. Jediové v rámci praktické výuky, která probíhá na pořádaných seminářích, diskutují o učení víry nebo se dokonce učí základy bojového stylu Krav Maga. Hlavním cílem cesty *Jediismu* je duchovní rozvoj jedince a konání dobra.¹²⁶

¹²⁴ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Utah bude po desetiletích opět soudit mormonského muže za bigamii. *Dingir* [online]. 2000, (3) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir300.pdf>, s. 28.

¹²⁵ SUŠER, Jan. Děti byly navraceny rodičům. *Dingir* [online]. 2008, (3) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir308.pdf>, s. 103.

¹²⁶ BAUDIŠ, Adam. Čeští Jediové. *Dingir* [online]. 2015, (2) [cit. 2022-01-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: https://dingir.cz/cislo/15/2/cesti_jediove.pdf, s. 45-46.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce, který byl stanoven v *Úvodu*, bylo poukázat na možnou nebezpečnost nových náboženských hnutí, která jsou zdánlivě zaměřena na sebezdokonalování, ale mohou svého člena dovést až k sebedestrukci. K naplnění cíle došlo pomocí analýzy odborné literatury, na jejímž základě byly představeny konkrétní příklady nových náboženských hnutí, jejichž původně sebezdokonalovací idea nakonec vyústila v násilí a trestnou činnost. Poukázala jsem na nebezpečné faktory, které byly v daných náboženských hnutích příčinou násilného a kriminálního jednání. Téma nových náboženských hnutí by mělo být ve společnosti více diskutováno, aby došlo ke zvýšení vzdělanosti v této oblasti, a předešlo se tak případným rizikům, jež některá nová náboženství představují.

V současné české společnosti popularita sebezdokonalovacích nových náboženských hnutí stále roste. V souvislosti s nimi zaznamenáváme i u nás nebezpečný vliv, který některá hnutí na své příslušníky mají. Studijní obor Bezpečnostně právní studia se mimo jiné zaměřuje právě na zajištění bezpečnosti občanů či státu, nová náboženská hnutí jsou tedy pro studium na Policejní akademii velice aktuálním tématem.

V souvislosti s touto bakalářskou prací se nabízejí další témata ke zkoumání, která by se mohla věnovat hlubšímu rozboru jednotlivých nových náboženských hnutí a dále například konkrétním osobám, které členství v destruktivním náboženském hnutím samy prožily.

Tato bakalářská práce může posloužit k získání základních znalostí o problematice nových náboženských hnutí a upozornit na jejich potenciální nebezpečí. Zároveň je v práci zdůrazňován otevřený postoj k novým náboženstvím, který je klíčový pro předcházení konfliktům mezi společností a novými náboženskými hnutími.

Seznam použité literatury a dalších pramenů informací

Monografie:

1. BUBÍK, Tomáš a Silvie KOTHEROVÁ. *Religionistika v kognitivní, antropologické a sociologické perspektivě*. Univerzita Palackého v Olomouci, 2021. ISBN 978-80-244-6012-0.
2. HAMPLOVÁ, Dana. *Náboženství v české společnosti na prahu 3. tisíciletí*. Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2244-6.
3. HEJNA, Dalibor. *Náboženství a společnost: věda o náboženství a její historické kořeny*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2427-0.
4. MOYANO, Antonio Luis. *Sekty - skrytá hrozba současnosti*. Frýdek-Místek: Alpress, 2011. ISBN 978-80-7362-882-6.
5. PARTRIDGE, Christopher. *Encyklopedie nových náboženství*. Praha: Knižní klub, 2006. ISBN 80-242-1605-1.
6. ŘÍČAN, Pavel. *Psychologie náboženství a spirituality*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-312-3.
7. ŠTAMPACH, Odilo Ivan. *Sekty a nová náboženská hnutí: Naděje a rizika*. Praha: Oliva, 1994. Přednášky, studie a texty. ISBN 80-901-6346-7.
8. TRETERA, Rajmund Jiří a Záboj HORÁK. *Slovník církevního práva*. Praha: Grada, 2011. Religionistika. ISBN 978-80-247-3614-3.
9. URBAN, Lukáš. *Sociologie*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-247-5774-2.
10. VÁCLAVÍK, David. *Náboženství a moderní česká společnost*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2468-3.
11. VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-717-8798-1.

12. VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a jak jim porozumět*. Praha: Beta Books, 2007. Beletrie (Beta Books). ISBN 978-80-86851-64-8.

13. VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009. Deus et gentes. ISBN 978-80-87127-21-6.

14. VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženství a násilí*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. Religionistika. ISBN 978-80-246-2861-5.

15. VÝROST, Jozef, Ivan SLAMĚNÍK a Eva SOLLÁROVÁ. *Sociální psychologie*. Grada, 2019. ISBN 978-80-247-5775-9.

Konferenční příspěvky:

1. REMEŠ, Prokop. *Konference prevence kriminality: Extremismus, sekty a nová náboženská hnutí*. 2003.

2. VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Konference prevence kriminality: Extremismus, sekty a nová náboženská hnutí*. 2003.

Webové stránky a elektronické zdroje:

1. BAUDIŠ, Adam. Čeští Jediové. *Dingir* [online]. 2015, (2) [cit. 2022-01-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: https://dingir.cz/cislo/15/2/cesti_jediove.pdf

2. DOHNALOVÁ, Zdeňka. *Církevní školství v České republice* [online]. 2005, 3(1) [cit. 2022-02-18]. ISSN 2336-4483. Dostupné z: https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/118382/3_Sacra_3-2005-1_6.pdf?sequence=1

3. DUKA, Dominik. S naším ateismem to není tak žhavé. *Dominik kardinál Duka OP, arcibiskup pražský* [online]. 31. ledna 2011 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.dominikduka.cz/clanky/s-nasim-ateismem-to-neni-tak-zhave/>

4. DUŠEK, Pavel. Fenomén božích vnuků. *Dingir* [online]. 2007, (3) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir307>

5. HALÍK, Tomáš. Náboženství a společnost: Kdo je tady uvědomělý? *Tomáš Halík* [online]. 2014 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <http://halik.cz/cs/tvorba/clanky-eseje/clanek/191/>
6. HALÍK, Tomáš. Náboženství a společnost: O ateismu, pochybnostech a víře. *Tomáš Halík* [online]. 2005 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <http://halik.cz/cs/tvorba/clanky-eseje/nabozenstvi-spolecnost/clanek/45/>
7. KOUBEK, Jiří. Bohoslužba jako zrakové cvičení. *Dingir* [online]. 2000, (4) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir400>
8. LUŽNÝ, Dušan a David VÁCLAVÍK. Nová náboženská hnutí - přehled a stručný popis jednotlivých hnutí: Antikultovní hnutí. *Wayback Machine* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20090803003332/http://www.oleweb.net/nnh/hnuti.htm>
9. LUŽNÝ, Dušan. Antikultovní hnutí: otázka nebezpečnosti nových náboženských hnutí a metody akademického studia náboženství. *Religio: revue pro religionistiku* [online]. 1996, 4(1) [cit. 2022-02-17]. ISSN 2336-4475. Dostupné z: https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/124740/2_Religio_4-1996-1_4.pdf?sequence=1
10. MRÁZEK, Miloš. Je Scientologie náboženstvím? *Dingir* [online]. 2000, (4) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir400.pdf>
11. MRÁZEK, Miloš. Matka Davida Koreshe zavražděna. *Dingir* [online]. 2009, (1) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir109.pdf>
12. MRÁZEK, Miloš. Poslední soud se členy Óm Šinrikjó. *Dingir* [online]. 2011, (4) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir411.pdf>
13. MRÁZEK, Miloš. Raëliáni hledají další konvertity v Japonsku. *Dingir* [online]. 2007, (3) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir307.pdf>

14. Náboženská víra. *Sčítání 2021* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/scitani2021/nabozenska-vira>
15. NEŠPOR, Zdeněk R. Etablované církve v české společnosti. *Dingir* [online]. 2017, (4) [cit. 2022-01-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: https://dingir.cz/cislo/17/4/etablovane_cirkve_v_ceske_spolecnosti.pdf
16. NEŠPOR, Zdeněk R. Náboženství u nás: Tři tábory. *Dingir* [online]. 2010, (2) [cit. 2022-01-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir210.pdf>
17. NEŠPOR, Zdeněk R. Náboženství u nás: Tři tábory. *Dingir* [online]. 2010, (2) [cit. 2022-01-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir210.pdf>
18. NOVÁK, Pavel. Pět měsíců jsem nic netušíc studovala Bibli mezi členy sekty Sinčchondžhi. *IDCŽM Křížovatka Příchovice* [online]. 9.8.2021 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <http://krizovatka.signalny.cz/akce.php?id=94>
19. NOVÁK, Pavel. Varování (nejen) mladých křesťanů před online studiem Bible se sektou Sinčchondžhi. *IDCŽM Křížovatka Příchovice* [online]. 9.8.2021 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <http://krizovatka.signalny.cz/akce.php?id=95>
20. NOVOTNÝ, Tomáš. Mormoni a polygamie. *Dingir* [online]. 1998, (2) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir298.pdf>
21. NOVOTNÝ, Tomáš. Raěliáni a Elohim. *Dingir* [online]. 1999, (4) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir499.pdf>
22. PROFANT, Vít. "Anonymní" protesty proti scientologické církvi. *Dingir* [online]. 2008, (3) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir308.pdf>
23. REMEŠ, Prokop. Když selžou prorocství... *Dingir* [online]. 2014, (2) [cit. 2022-02-17]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir214.pdf>
24. SUŠER, Jan. Děti byly navraceny rodičům. *Dingir* [online]. 2008, (3) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir308.pdf>

25. ŠTAMPACH, Ivan O. a Jiří ZAJÍC. Problém náboženského sektářství ve výchovné praxi. *Liga lesní moudrosti* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: https://www.woodcraft.cz/index.php?right=infostudna_pravo&cl=min_vedouciho&page=24
26. ŠTAMPACH, Ivan O. Člověk si dnes eklekticky staví svůj duchovní svět: Rozhovor s Kamilou Němečkovou. *Dingir* [online]. 2019, (3) [cit. 2022-01-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: https://dingir.cz/cislo/19/3/clovek_si_dnes_eklekticky_stavi_svuj_duchovni_svet.pdf
27. ŠTAMPACH, Ivan O. Může být spiritualita nenáboženská? *Ivan O. Štampach* [online]. 2019 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <http://ivan-stampach.blogger.cz/Duch-a-soucasnost/Muze-byt-spiritualita-nenabozenska>
28. ŠTAMPACH, Ivan O. Náboženství ve školách v souladu s rámcovými vzdělávacími programy. *Rvp.cz* [online]. 6. 12. 2007 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/1746/nabozenstvi-ve-skolach-v-souladu-s-ramcovymi-vzdelavacimi-programy.html>
29. VÁCLAVÍK, David, Dana HAMPLOVÁ a Zdeněk R. NEŠPOR. Současná náboženská situace v České republice. *The future of religious faith* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: http://www.budoucnostnabozenstvi.cz/wp-content/uploads/2016/10/WhitePaper_SoucasnaNabozenskaSituaceCR.pdf
30. VÁCLAVÍK, David. Meze a možnosti religionistického používání pojmů sekta, církev, kult. *Religio: revue pro religionistiku* [online]. 2005, **13**(1) [cit. 2022-02-17]. ISSN 2336-4475. Dostupné z: https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/125117/2_Religio_13-2005-1_4.pdf?sequence=1
31. VOJTÍŠEK, Zdeněk a Claire KLINGENBERG. Lidé jsou velmi ovlivnitelní. *Dingir* [online]. 2017, (4) [cit. 2022-01-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: https://dingir.cz/cislo/17/4/lide_jsou_velmi_ovlivnitelni.pdf
32. VOJTÍŠEK, Zdeněk. Být odpadlíkem. *Dingir* [online]. 2007, (3) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir307.pdf>

33. VOJTÍŠEK, Zdeněk. Činitel scientologické církve byl v Marseille odsouzen za podvody. *Dingir* [online]. 1999, (4) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir499.pdf>
34. VOJTÍŠEK, Zdeněk. Další člen Óm šinrikjó odsouzen k smrti. *Dingir* [online]. 2000, (3) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir300.pdf>
35. VOJTÍŠEK, Zdeněk. Dvanáct kmenů: ani po roce nic rozhodnuto. *Dingir* [online]. 2014, (3) [cit. 2022-01-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir314.pdf>
36. VOJTÍŠEK, Zdeněk. FBI vyšetřuje scientology. *Dingir* [online]. 2011, (1) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir111.pdf>
37. VOJTÍŠEK, Zdeněk. Náboženství kontroverze. *Dingir* [online]. 2000, (4) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir400.pdf>
38. VOJTÍŠEK, Zdeněk. Ne vždy racionální, spíše racionalizující. *Dingir* [online]. 2014, (2) [cit. 2022-01-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir214.pdf>
39. VOJTÍŠEK, Zdeněk. Nová hnutí: Vývoj a selhávání. *Dingir* [online]. 2009, (1) [cit. 2022-02-17]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir109.pdf>
40. VOJTÍŠEK, Zdeněk. Nová náboženská hnutí a děti. *Dingir* [online]. 2010, (4) [cit. 2022-01-9]. ISSN 1212-1371, Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir410.pdf>
41. VOJTÍŠEK, Zdeněk. Nové nebe na zemi. *Dingir* [online]. 2015, (3) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: https://www.dingir.cz/cislo/15/3/nove_nebe_na_zemi.pdf
42. VOJTÍŠEK, Zdeněk. O misii církve Sinčchondži podruhé. *Náboženský infoservis* [online]. 26. 8. 2019 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://info.dingir.cz/2019/08/o-misii-cirkve-sincchondzi-podruhe/>

43. VOJTÍŠEK, Zdeněk. O společnosti. *Společnost pro studium sekt a nových náboženských hnutí*[online]. 1. prosince 2006 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <http://sekty.cz/o-spolecnosti/>
44. VOJTÍŠEK, Zdeněk. Sedmý člen japonské sekty Óm šinrikjó odsouzen k smrti. *Dingir* [online]. 2000, (3) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir300.pdf>
45. VOJTÍŠEK, Zdeněk. Smysl suicidií v Jonestownu. *Dingir* [online]. 2018, (4) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: https://dingir.cz/cislo/18/4/smysl_suicidii_v_jonestownu.pdf
46. VOJTÍŠEK, Zdeněk. Španělsko: Patnáct adeptů scientologické církve před soudem. *Dingir* [online]. 2001, (2) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir201.pdf>
47. VOJTÍŠEK, Zdeněk. Utah bude po desetiletích opět soudit mormonského muže za bigamii. *Dingir*[online]. 2000, (3) [cit. 2022-02-10]. ISSN 1212-1371. Dostupné z: <https://dingir.cz/archiv/Dingir300.pdf>
48. VOJTÍŠEK, Zdeněk. V kauzách zakladatele Šinčchondži padly rozsudky. *Náboženský infoservis*[online]. 14. 1. 2021 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://info.dingir.cz/2021/01/v-kauzach-zakladatele-cirkve-sincchondzi-padly-rozsudky/>
49. VOJTÍŠEK, Zdeněk. Zakladatel a vůdce církve Šinčchondži zatčen. *Náboženský infoservis* [online]. 1. 8. 2020 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://info.dingir.cz/2020/08/zakladatel-a-vudce-cirkve-sincchondzi-zatcen/>
50. ZBÍRAL, David. Sociologie nových náboženských hnutí. *Stručný úvod do problematiky nových náboženských hnutí* [online]. 11. 4. 2007 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <http://www.david-zbiral.cz/NNHuvod.htm>